Štev. 34. V Ljubljani, v četrtek, dne 12. februarja 1925. Posamezna številka stane 1·50 din Leto LIII.

Naročnina
za državo SHS:
na mesec ..... Din 20
za pol leta ..... „ 120
za celo leto .... „ 240
za inozemstvo:
mesečno ..... Din 30
Sobotna izdaja:
celoletno
v Jugoslaviji .... Din 60
v inozemstvu .... „ 80

SLOVENEC

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratom:
Enostolpna petitna vrsta mali oglasi po Din 1·50 in Din 2·—, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2·50, veliki po Din 3·— in 4·—, oglasi v uredniškem delu vrstica po Din 6·—.
Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izvzemši ponedeljka in dneva po prazniku ob 4. uri zjutraj.
Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi se ne vračajo; netrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun: Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sarajevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

V znamenju nasilja in sleparstev.

Anglija je velika država, toda za rezultat volitev v parlament, ki so se tudi tam vršile v nedeljo, je izvedel ves svet že v ponedeljek. V Jugoslaviji pa še danes ne vemo za pravi izid volitev v skupščino, dasi bo kmalu potekel že četrti dan po volivnem aktu. Vlada pa ve to, da »stoji na stališču«, da ima večino, koliko pa natančno znaša, tudi danes še ni izračunala. Že to dokazuje, da imamo pri nas vlado, kakor je nima ves ostali svet.

Drugo dejstvo pa, ki priča o čisto nenormalnih in izjemnih razmerah pri nas, je strahoviti teror in sleparstva, ki so se na dan volitev vršila, tako da je večina glasov, ki sta jih dobili vladajoči stranki, prigoljufana. Vlada je že v nedeljo zvečer brzojavila v inozemstvo, da so se volitve vršile popolnoma mirno in zakonito, kar je sigurni znak, da se je godilo ravno nasprotno. Vlada je enostavno hotela preteči opozicijo, da ne bi inozemstvo izvedelo za zločine vladnih strank in njenih organov ob volitvah. To je bil tudi vzrok, da je ukinila ves zasebni brzojavni in telefonski promet.

Resnica pa vendarle prihaja na dan. Med tem ko vlada ne ve sigurno, koliko glasov je dobila, pa se izve čisto sigurno, kakšna nasilja in kakšne goljufije so se od strani vladnih strank vršile 8. februarja, da se falzificira izraz ljudske volje. Svojčas so po vsem svetu slule mažarske volitve, o katerih je bil napisal Scotus Viator celo knjigo, ki se je prestavila v vse svetovne jezike, toda, kar se je godilo 8. februarja v Jugoslaviji, to daleč presega mažarske volitve.

Kakor se razvidi iz poročil, ki jih objavljamo na drugem mestu, so organi vladnih strank s pomočjo občinskih komisarjev, bilježnikov in predstojnikov ter drugih javnih organov, podprtih od oborožene sile, tik pred volitvami enostavno odstavili imenovane predsednike volivnih odborov, jih s silo odstranili iz volivnih lokalov in aretirali. Po neštetih krajih so odstranili čuvarje opozicionalnih skrinjic s pomočjo orožnikov. V mnogih krajih se je na ta način odstavila cela volivna komisija, izvzemši čuvarja režimske skrinjice, volitve pa je mesto predsednika vodil režimovec, ki si je to mesto enostavno uzurpiral. Ta »komisija« je potem izsula volivne kroglice iz opozicionalnih skrinjic v vladno, kar se točno pozna iz volivnega rezultata.

Ponekod so morali volivci metati kroglice takoj v režimsko skrinjico, ne da bi vtaknili roke v ostale, drugod so bili primorani pokazati odprto dlan, potem ko so vtaknili roko v radikalno skrinjico, da bi se »komisija« prepričala, ako so volili za vlado ali ne. Po več krajih so čuvarja opozicionalne skrinjice s silo izgnali po končanem volivnem aktu, nakar so sami »ugotovili« volivni rezultat in sestavili zapisnik. Demokrat Krizman je dobil skoro vse svoje glasove na tak način, tako da so vsi s silo odstranjeni predsedniki volivnih komisij na seji v Varaždinu o tem sestavili protokol. To so zločini, ki se po volivnem aktu kaznujejo s 3 leti ječe. Bivši minister Kumanudi odkriva zločine, ki jih je vladna stranka vršila v Južni Srbiji. Tam na mnogih krajih predsednika komisije, ako je bil opozicionalec, in čuvarjev opozicionalnih skrinjic pod grožnjo uboja, aretacije ali požiga sploh niso pustili v volivni lokal. Kakšna strašna nasilja so morali vršiti režimovci nad muslimanskimi volivci, se razvidi iz tega, da 7—800.000 muslimanov ni dobilo več kot 1 poslanca! Tu so ljudi v masah zapirali, ostalih pa orožniki in četniki niso pustili na volišče; veliko ljudi je bilo ubitih. Enakih metod so se posluževali v Vojvodini in deloma tudi v Bosni. Mnogi nasilno postavljeni volivni »predsedniki« so volivni akt nalašč zavlačevali, spuščali v volivni lokal samo po enega volivca, in če je bil opozicionalec, so ga sekirali in mu grozili. V to svrho so v mnogih krajih bili postavljeni orožniki v volivnem lokalu samem. Strašen teror je vladal tudi v Liki, kjer je padlo več žrtev nasilja. Pa to je le mali del terorističnih aktov, in vsa slika nasilij in sleparstev vladnih strank se bo v celoti šele tekom teh dni pred svetom razgrnila. Kljub temu si vlada ni prisleparila večine. Kako strašno bi bila šele poražena, ako bi se bile vršile volitve svobodno in po zakonu!

Vladni listi pišejo, kako da se je ob teh volitvah pokazala »volja naroda«, ki da se je izrekel za Pašićev režim. Zdaj vidimo, kako se je volja ljudstva potvarjala in kakšnih nemoralnih in nasilnih sredstev se je režim posluževal, da se vzdrži. In vendar ni željenega rezultata! 8. februarja je bil režim dejansko in moralno poražen. Dejansko, ker kljub nečuvenemu terorju samo trdi, da je dobil večino, pa tega s številom ne more dokazati. Moralno, ker se je posluževal sredstev, ki ga diskvalificirajo pred celim kulturnim svetom. Ta režim je nemogoč, pa naj si skuša še tako podaljšati življenje. To se bo kmalu pokazalo.

Radikali popuščajo?

RADIKALNE KOMBINACIJE ZA ZVEZO Z BLOKOM SPORAZUMA IN ZA REVIZIJO USTAVE.

Belgrad, 11. febr. (Izv.) Vlada še vedno ni objavila definitivnih volivnih rezultatov, dasiravno so glavni volivni odbori svoje delo večinoma dokončali in so na ta način volivni rezultati znani oziroma bi vsaj morali biti znani. To zavlačevanje s strani vlade vsekakor potrjuje naše dosedanje vesti o pravem volivnem rezultatu volitev. Ne glede na to pa potrjuje te naše vesti drugo dejstvo, namreč kombinacije, ki so jih pričeli radikali širiti.

Zabeležiti je treba dejstvo, da je v vseh radikalnih krogih absolutno dozorelo spoznanje, da je politika samostojnih demokratov doživela popoln poraz, da ti v prečanskih krajih prav ničesar ne pomenijo in ravno tako ne morejo nič pomeniti v celokupni državni politiki. Radi tega se v radikalnih krogih z največjo živahnostjo delajo nove kombinacije z ozirom na položaj, ki je na novo nastal v parlamentu. Predvsem računajo, da bo Radić popustil v svoji ekstremni politiki. S svoje strani pa bi dosegli ekstremno politiko Svetozarja Pribičevića ter bi se na ta način obe stranki zbližali. Smatrajo, da bi v tem slučaju bila mogoča kombinacija med radikali in ožjim opozicionalnim blokom dr. Trumbićem, katerega bi Radić v sedanjem položaju brez dvoma delegiral, da vstopi v tako kombinacijo. Ta kombinacija, namreč radikali in ožji opozicionalni blok s hrvatsko zajednico bi bil po mnenju radikalov prvi korak k ustanovitvi splošne narodne koncentracije, kakor jo je želela krona pred razpustom narodne skupščine. O ustanovitvi take kombinacije se izjavljajo ugledni radikali in imajo v to svrho pripravljene predloge, na podlagi katerih mislijo, da bi se bilo mogoče pogajati s strankami narodnega sporazuma. Njihov program obstoja predvsem v tem, da bi ta kombinacija pomenila krepko zvezo, ki naj bi izvedla tudi prihodnje volitve pod parolo: revizija ustave. Revizija ustave naj bi se izvršila sedaj v onih točkah, ki so se pokazale kot absolutno neizvršljive in s strani Hrvatov in Slovencev nesprejemljive. To so predvsem tiste točke ustave s centralistično tendenco. Vlada, ki naj bi bila na podlagi takih pogajanj sestavljena, naj bi v najkrajšem času dovršila in v parlamentu izglasovala invalidski zakon, popravila uradniški zakon ter stanovanjski zakon, kajti stanovanjsko vprašanje je še vedno nerešeno. Oktobra meseca naj pa bi se vršile volitve za ustavotvorno skupščino pod geslom: revizija ustave. Radikali mislijo, da bi se zahteve opozicije v tej smeri zadovoljile, če bi se poleg sedanje skupščine volil še poseben senat, v katerega bi delegirali svoje člane kralj in narodna skupščina.

Beležimo to kombinacijo radikalov, ker je očividen dokaz slabosti dosedanje vladne koalicije. Opozicija se s svoje strani ne izreka niti za kako novo kombinacijo, še manj pa da bi zavzemala kako stališče napram takim vestem, ki jih širijo radikali.

Jutri se sestanejo načelniki opozicionalnega bloka in bodo razpravljali predvsem o volitvah in o načinu, kako so bile volitve izvedene, o korakih, ki jih bodo podvzeli, da se v državo povrne zakonitost in da se predvsem dovede do spoštovanja zakonov ne samo ljudstvo, ampak predvsem strankarsko uradništvo. Na jutrišnjo sejo voditeljev strank opozicionalnega bloka gledajo vsi krogi z največjim zanimanjem.

Proti kršenju zakonov.

NAVODILA G. DAVIDOVIĆA STRANKINIM ORGANIZACIJAM.

Belgrad, 11. febr. (Izv.) Danes se je vršila seja glavnega odbora demokratske stranke. Izdan je bil sledeč komunike:

Dne 11. februarja se je vršila seja članov širšega odbora demokratske stranke, kateremu so prisostvovali tisti člani, ki so v Belgradu. Pretresali so politični položaj, ki so ga ustvarile volitve 8. februarja. Storjen ni bil noben sklep. Predsednik glavnega odbora je člane obvestil na seji, da je poslal vsem strankinim organizacijam in tudi prijateljem poziv, v katerem jih naproša: 1. da takoj pošljejo glavnemu odboru poročila, ki morajo biti strogo resnična, o vseh nezakonitostih in nepravilnostih, izvršenih ob priliki volitev. Poročila morajo biti podkrepljena z dokazi; 2. da naj brez odlaganja tožijo pri sodišču vse organe in javne oblasti kakor vse ostale osebe, ki so ob priliki zadnjih volitev pogazile zakone in ustavo. Prepis vseh tožb naj takoj pošljejo glavnemu odboru.

Dosedaj neznane volivne metode.

Belgrad, 11. febr. (Izv.) Ljuba Davidović je dal dopisniku »Zagreber Tagblatta« sledečo izjavo:

V političnem življenju sem že 40 let. Ves ta čas ni bilo takih volitev niti v predvojni Srbiji niti po vojni. Predvojna Srbija, ki so jo sem ter tja brez vzroka nazivali »balkanska«, ni poznala metod, ki jih je Pribičević uvedel v naši državi. Niti pretepanje, niti razbijanje shodov, niti aretacije poslancev, nosilcev posameznih list, niti zabranjevanje stotinam državljanom iti na volišče, niti metode, ki jih je uporabljal Tisza in jih danes nadaljuje in uporablja njegov učenec, niso bile prej znane. Rezultati, ki jih je s temi metodami vlada dosegla, ne bi bili dovoljeni nobeni vladi. Samo enemu se čudim, da je šla vlada tako pot. Zakaj si ni z gaženjem ustave in zakona brez ozira na državljansko svobodo sedaj napravile večine, zakaj si ni skonstruirala vsaj 200 mandatov, s katerimi bi kolikor toliko mogla delati. Sedaj si pa predstavlja minimalno večino, s katero ne more delati. Povečano število mandatov je iz volitev odnesla edino-le demokratska stranka. Porast njenih mandatov nam daje pravico, da verujemo, da je politika demokratske stranke našla popolno odobritev našega ljudstva kljub ukrepom, ki jih je vlada sklenila. To je za nas znamenje, da je treba to politiko nadaljevati. Opozicionalni blok, posebno ožji blok je bolj kompakten kakor je bil dosedaj. To edinstvo je v politiki Srbov, Hrvatov in Slovencev največji rezultat za ureditev naše države in za ustvarjanje pravega reda v njej. Prepričan sem, da nas te nade ne bodo varale. Vsa režimska nasilja in korupcija so bila kratkotrajna. Druge usode ne more dočakati niti PP-režim. V nasprotnem slučaju bo prišlo edinstvo naše države v veliko nevarnost.

Pred sejo opozicionalnega bloka.

SESTANEK DR. KOROŠCA Z DR. POLIĆEM. — IZJAVA DR. TRUMBIĆA.

Zagreb, 11. febr. (Izv.) Danes opoldne se je peljal dr. Korošec skozi Zagreb v Belgrad. Na kolodvoru ga je pričakoval poslanec dr. Polić. Dr. Korošec in dr. Polić sta izmenjala svoje misli o političnem položaju. V razgovoru je bilo ugotovljeno popolno soglasje v presojanju političnega položaja. Nato je dr. Korošec nadaljeval svoje potovanje v Belgrad. Po dogovoru med dr. Korošcem in dr. Polićem, sta se nocoj odpeljala v Belgrad dr. Polić in Pavle Radić, da se udeležita jutrišnje seje opozicionalnega bloka. Pred njunim odhodom se je v dr. Trumbićevem stanovanju vršila daljša konferenca, na kateri so razpravljali o vprašanjih, ki pridejo na vrsto na jutrišnji seji v Belgradu. Dr. Trumbić je izjavil vašemu dopisniku, da stoji HRSS glede nadaljne akcije na stališču Davidovićeve deklaracije, t. j. parlamentarni režim, poštena uprava in sporazum. Povdaril je posebno, da akcije za sporazum Hrvati ne bodo nikdar opustili. Delovanje opozicije, ki je sedaj bolj kompaktna kot kdaj prej, se bo razvijalo na parlamentarnih tleh in o kaki abstinenci ni govora.

VLADNA TAKTIKA.

Belgrad, 11. febr. (Izv.) »Pravda« piše o položaju sledeče:

Ali je vlada dobila večino ali ne, to je vprašanje, na katero niti vlada ne more dati odgovora. Notranji minister mistificira celo zadevo in daje nasprotujoča si poročila. Resnica se končno mora zvedeti. Če je resnično od vlade napovedano število mandatov, bo vlada vseeno v težkem položaju. Vlada s 160 glasovi ni večina, ki more služiti kot temelj za parlamentarno delo. Večina znaša 4 glasove. To je slaba večina. Vlada bo vedno v strahu pred padcem in energično ter redno zakonodajno ter parlamentarno delo bo nemogoče.

SDS IŠČE ZAVETJA.

Belgrad, 11. febr. (Izv.) Samostojni demokrati se nahajajo v največji zapuščenosti. Na vse strani se trudijo, da bi v javnosti vzbudili mnenje o svojih trdnih pozicijah. Po svojih agentih sporočajo v svet vesti o tem, da je vsaka zveza brez njih absolutno izključena. Še vedno izjavljajo, da ima vlada večino in da je z ozirom na to njen obstanek zasiguran. Tem vestem seveda malokdo verjame posebno z ozirom na dosedaj znane rezultate, še manj pa verujejo na to možnost v političnih krogih. Jasno je, da je v naši državi politika brez sodelovanja Hrvatov in Slovencev za daljšo dobo popolnoma izključena. Da bi rešili svoj vpliv na državno politiko in da bi si zasigurali vsaj kolikortoliko sodelovanje, so samostojni demokrati pričeli z najživahnejšo akcijo, da bi se obe stranki in sicer radikali in samostojni demokrati združili v eno stranko ter v parlamentu tvorili en parlamentarni klub. Napram takemu delovanju samostojnih demokratov se radikali dosedaj obnašajo popolnoma hladno ter vsi Žerjavovi in Pribičevićevi napori ostajajo brez uspeha. Edini, ki se zavzemajo za nje, so ljudje, ki se zbirajo okrog dr. Laze Markovića.

Protest g. Davidovića dr. Ninčiću.

Belgrad, 11. febr. (Izv.) Davidović je danes poslal zunanjemu ministru dr. Ninčiću sledeče pismo:

Gospod zunanji minister dr. Ninčić! Za danes je napovedana seja v zunanjem ministrstvu radi reševanja vprašanja o eksploataciji bazena v reški luki in radi odobritve kredita za blago, ki prihaja skozi ta bazen. Zvedel sem, da je predlog, po katerem naj bi se favorizirala reška luka na račun našega Primorja. Radi tega vlagam

protest, ker se tako važno vprašanje rešuje v tem trenutku, ko se še ne ve za usodo vlade, ki je na upravi države in ker ne more vzeti v ozir zahtev našega življa v Primorju. Zato prosim, da se predlog odloži do sestanka narodne skupščine in da se prej še zaslišijo narodni zastopniki in zainteresirani kraji.

Davidović, narodni poslanec.

POGODBA MED AMERIKO IN NEMČIJO.

Washington, 11. febr. (Izv.) Senat je ratificiral trgovsko pogodbo med Združenimi državami in Nemčijo z raznimi pridržki.

ANGLEŠKO-NEMŠKE VOJAŠKE POGODBE NI.

London, 11. febr. (Izv.) Tukaj se uradno demantirajo vesti o kaki angleško-nemški vojaški pogodbi. Angleška vlada naglaša, da ne bo vezala vprašanja medzavezniških dolgov z vprašanjem varnosti Francije in zahteva še vedno razoroženje Nemčije.

KONGRES FRANCOSKIH SOCIALISTOV.

Pariz, 11. febr. (Izv.) V Grénoblu se vrši kongres francoskih socialistov, na katerem so danes razpravljali o splošnem političnem položaju, posebno pa še o delovanju in zadržanju socialistične frakcije v parlamentu.

IMUNITETNA ZADEVA V BUDIMPEŠTI.

Budimpešta, 11. febr. (Izv.) Danes se je sestal imunitetni odbor narodne skupščine in sklenil, da je z razsodbo sodnega svetnika Scharla proti poslancu Rupperju kršena imuniteta tega poslanca.

BIVŠI MINISTER ARETIRAN.

Berlin, 11. febr. (Izv.) Kakor javljajo listi, je policija aretirala dr. Höfflerja, bivšega rajhovskega poštnega ministra, zaradi raznih korupcijskih afer.

IZGREDI V PRAGI.

Praga, 11. febr. (Izv.) Ob priliki včerajšnjih komunističnih izgredov je policija zaprla 30 oseb, od katerih so 6 že izpustili, 24 pa so jih zaslišali tekom noči. Policija javlja, da je bilo 38 policistov ranjenih.

STREL V TURŠKEM PARLAMENTU.

Angora, 11. febr. (Izv.) V kuloarjih tukajšnjega parlamenta je prišlo do prepira med poslancem Halidbegom in Alibejem, nakar sta se stepla, nazadnje potegnila revolverje in je bil z revolverskim strelom poslanec Halidbeg težko ranjen.

PROTI KOMUNISTOM.

Tunis, 11. febr. (Izv.) Danes je tukajšnja policija zopet aretirala 3 komuniste. Od prejšnjih zaprtih komunistov je sodišče obsodilo 1 na 1 leto težke ječe in 2000 frankov globe.

NEURJE.

London, 11. febr. (Izv.) Danes so divjali po južni Angliji hudi viharji. Temza je prestopila bregove in izgleda kakor morje. Narasla voda je odnesla veliko živine.

Amsterdam, 11. febr. (Izv.) Jugozapadni vihar, ki je divjal v prošli noči, je po celi Holandski, kakor javljajo, napravil ogromno škodo. To je eden najtežjih viharjev, kar jih je doživela Holandija. Vihar je dosegel hitrost 31 metrov v sekundi, medtem ko je zadnji najmočnejši vihar pred dvajsetimi leti dosegel hitrost 30 metrov v sekundi.

Nasilja in krivice 8. februarja.

Naj sledi nekaj dokumentov, kako so se vršile volitve pod vlado PP režima 8. februarja.

Nastas Petrović je poslal v nedeljo popoldne kralju brzojavko, ki jo objavljamo kot dokument, kako so se vršile volitve v Južni Srbiji: »Moji prijatelji iz tikveškega okrožja so mi brzojavno sporočili, da so se dosedanje nasilnosti in nezakonitosti sedanje vlade v tem okrožju, v katerem sem kandidat, končale takole: da so policijski organi zjutraj

nagnali z volišča predstavnike mojih skrinjic.

Prijatelji iz kosovskega okrožja so mi sporočili danes brzojavno, da se je isto zgodilo z varuhi škrinjic opozicionalnih kandidatov tudi v tem okrožju. Tako postopanje organov sedanje vlade me prepričuje, da se bodo v resnici izvršile v volivnih odborih falzifikacije volivnih zapisnikov; kajti ko ni več varuhov škrinjic kot postavnih kontrolorjev delovanja volivnih odborov, tedaj je v polni meri omogočena falzifikacija volje in razpoloženja državljanov, volivcev. Moja iskrena ljubezen in popolna udanost kralju in domovini me silita, da sporočam Vašemu Veličanstvu tudi to zadnjo in najtežjo brezzakonitost današnje vlade ter da izjavim: da se s takim delovanjem vlade rušijo temelji, na katerih počivata i monarhija i naša država.«

Kakor veli Nastas Petrović v tej brzojavki na kralja, da se je godilo v Južni Srbiji, tako se je godilo tudi po mnogih krajih Hrvatske, v Vojvodini in drugod.

Dr. Kumanudi je izjavil časnikarjem po svojem povratku v Belgrad sledeče: »V neki občini v okraju Prilep v Južni Srbiji je bil naš varuh skrinjice učitelj ob 3 popoldne odstranjen z volišča, in sicer po radikalnem varuhu skrinjice, tudi učitelju. Vsi varuhi skrinjice po vaseh demokratske in ostalih opozicijskih strank so bili ali s fizično silo odstranjeni ali pa zaprti. Ko nekega čuvarja niso mogli odstraniti, ker je branil svojo pravico, so ga pa ob 6 oddaljili z fizično silo in ko je on omenil, da mora tudi on podpisati zapisnik, mu je rekel predsednik volivnega odbora, da čuvar nima nobenega posla z zapisnikom in zato ga kratkomalo vrgli iz dvorane.

V vseh občinah so bili pozvani čuvarji skrinjic od okrajnih glavarjev in povedali so jim, da ne smejo priti čuvat skrinjic, ker bodo zaprti. Z vlakov so jemali one, ki so z mano šli v agitacijo, čeprav so imeli legitimacije in celo dovoljenje okrajnega glavarja.

V Bitolju so policijski uradniki trgali naše plakate. V tem okraju so morali volivci odpreti roko, ko so jo potegnili iz radikalne skrinjice, ki je bila prva, da pokažejo, da so glasovali za radikale.

V vaseh, kjer sem stanoval pri kakem domačinu, je tega takoj pozval okrajni načelnik in ga ostro ukoril, ker me je sprejel v prenočišče.

V varaždinskem okrožju na volišču Hodošan, sta bila že v soboto zvečer aretirana varuha skrinjic Trumbićeve in Hrvatske ljudske stranke, Tomo Vidović in Mirko Purić. Drugi dan so žandarji štirikrat vrgli iz volivne sobe varuha Trumbićeve skrinjice Kocjana, da ni mogel prisostvovati štetju kroglic, ki jih je prešteval sam bilježnik Stjepan Škarijot, medtem ko je ostala komisija odšla večerjat v gostilno. Predsednik volivne komisije je bil dr. Singer, batinaš, ki je dal varuha Trumbićeve skrinjice vreči iz volivne sobe. — V Kotoribi je tik pred volitvami prišel orožnik v občinski urad, kjer se je nahajal volivni material, s silo odstranil stražnika in strgal uradni pečat na vratih. Potem so orožniki aretirali varuhe skrinjic Trumbićeve in ljudske stranke, da so potem na volišču bili le batinaši. — Isto poročajo od drugod. V Goričanih in v Dubini so zaprli varuhe skrinjic, da so potem

nemoteno presipavali volivne kroglice

ter falzificirali zapisnike.

Kakor javlja »Obzor« iz Varaždina, so poedini člani volivnih odborov pri seji predsednikov volivnih odborov za varaždinsko županijo in Medjimurje vložili pismeni protest radi očitih kršitev volivnega zakona in nasilstev na dan 8. februarja.

Pozaprti so poedini varuhi skrinjic Trumbićeve liste in sicer ravno v tistih krajih, kjer je Krizman dobil večino glasov. Po izvršenih volitvah v poedinih volivnih mestih so jih vse vrgli z oboroženo silo iz volivne dvorane razen zaupnikov Krizmana, ki so potem na svojo roko sipali kroglice v prvo Krizmanovo skrinjico.

Taka nasilja in prevare so se vršile posebno v Vidovcu, kjer je bil predsednik volivnega odbora sodnik Branko Svoboda, ki je bil obenem kandidat na Krizmanovi listi v Zalžabetu, kjer je bil predsednik dr. Engelhardt istotako kandidat na Krizmanovi listi, ravnotako so bile kroglice pokradene v Domašincu v Medjimurju, kjer je bil predsednik volivnega odbora dr. Janko Baričević, istotako kandidat na Krizmanovi listi za okraj Prelog.

Zaradi tega mislijo, da bo moral biti mandat poslanca Krizmana razveljavljen od verifikacijskega odbora narodne skupščine zaradi eklatantnega kršenja zakona in prevare, oziroma kraje kroglic iz tujih skrinjic.«

»Svobodna Tribuna« z dne 11. februarja poroča o tem nasilju splošno sledeče: Z mnogih krajev zagrebške, varaždinske, belovarske, modruško-reške županije prihajajo glasovi o velikem ogorčenju radi razglašenih volivnih izidov. Ti lažnjivi volivni izidi dokazujejo, da so storjene mnoge in strašne tatvine volivnih kroglic. Ljudje s posameznih volišč vedo med seboj dobro, kako se je glasovalo. Zato naravnost strme nad izidi, ki so jih brali v listih. V nekaterih vaseh so že s stotinami podpisov izjavili pod prisego, da so metali kroglice v eno skrinjico, toda volivni odbor, iz katerega so prej seveda vrgli vse varuhe skrinjic, je našel v tej skrinjici le kakih deset glasov.«

Ni pa se tako godilo le z varuhi skrinjic,

zapirali so celo predstavnike volivnih komisij

same. Razume se, da niso odstavljali in zapirali takih komisarjev, ki so pomagali presipavati kroglice iz ene skrinjice v drugo. O teh razmerah obširno poročajo vsi hrvatski listi. Tako poroča »Slobodna Tribuna« 11. februarja sledeče:

»V Valpovu je bil s silo odstranjen predsednik volivnega odbora dr. Avgust Petrović. Zato imajo radikali na tem volišču 134, HRRS pa 251 glasov. V Braševcih je bil s silo vržen iz volišča predsednik volivnega odbora pristav Mate Horvat...«

»Hrvat« 10. t. m. poroča: »Dr. Šuperina je bil 5. t. m. iz Siska v spremstvu orožnika odpravljen sodišču v Petrinje, ki ga je pa takoj izpustilo. Dne 7. t. m. je dr. Šuperina kot predsednik volivnega odbora odšel na volišče Sisak II., da izvede volitve. Ko je sprejel volivni materijal ter uredil vse potrebno, da se drugi dan morejo pričeti volitve, in medtem ko je diktiral zapisnik o tem poslovanju, je stopil v lokal policijski uradnik dr. Truski z dvema stražnikoma ter pozval dr. Šuperino, da takoj prekine poslovanje in da nadaljnje posle preda namestniku Peri Tesliću. Dr. Šuperina je ugovarjal ter energično zahteval od dr. Truskega, da se takoj odstrani. Ker se ta ni odzval, je poklical svojega stražnika, da vlomilce odstrani. Toda stražnik je izjavil, da je dr. Truski njegov šef. Nato je dr. Truski pozval dr. Šuperino v imenu postave, da se odstrani sicer ga bo odstranil s surovo silo...«

Kakor poroča isti list, je politična oblast v okraju Jastrebarsko pri Karlovcu z orožniki zabranila poslovanje šestim predsednikom volivnih odborov v tem okraju.

Sodnik pod Obznano.

Kr. sodni pristav Mato Horvat iz Djakova je bil po državnem odboru imenovan za predsednika volivnega odbora za občino Bračevče. Dne 7. febr. mu je bil po okrajnem glavarju Gjuri Beschu izdan sledeči nalog: — »Na temelju brzojavne naredbe ministrstva notranjih zadev, dostavljene z odlokom vel. župana osješke županije od 6. febr. 1925 št. 192. Pov. na osnovi čl. 18. zakona o zaščiti varnosti in pravnega reda v državi ste odstranjeni z mesta predsednika volivnega odbora v Bračevcih. To se Vam daje na znanje. — Podpis. Žig. — Nato je vložil pristav zapisniški protest in šel na volišče v Bračevcih, od koder so ga s silo po žandarski patroli odstranili. (Hrv. List, Osijek.)

Kako so izgledale radikalske volitve v Vojvodini?

Hrvatski list (Osijek) piše:

»Nobena skrinjica razen radikalne ni imela čuvarjev, vsi v volivnem lokalu so pa bili radikali. Ali je potem čudno, da se je »naštelo« in v zapisniku ugotovilo toliko radikalnih kroglic v krajih, kjer razen občinskega tajnika in žandarja nimajo nobenega pristaša, da so odnesli skoro vse vojvodinske mandate. Vojvodina je morala radikalom na vsak način zasigurati potrebno večino. Niso uspeli.«

Neki naš prijatelj nam je poslal letak, ki so ga v Baranji delili ravno pred volitvami v tisočih izvodih. Letak javlja nemškim bratom (Deutsche Brüder), da se Nemcem priporoča, glasovati za listo velike radikalne ljudske stranke, podpisan pa je »Exekutiv Komitet der Deutschen Volkspartei« in imeni kandidatov bunjevsko-šokaške liste dr. Veselovski in Anton Bošnjak. Naravno je, da gre tu za prevaro, s katero so radikali hoteli nemške in bunjevsko-šokaške volivce naen-

Veletrgovina Hedžet & Koritnik se je začasno preselila na prostor Ljubljanskega velesejma tekstilni paviljon (I. desno). — Telefon štev. 1—40.

Ciril Jeglič: Obrazi.

Ljubljana 1924. Založila Kmetijska tiskovna zadruga v Ljubljani. Broš. 25 Din, vez. 32 Din.

Kot prvi zvezek zbirke »Klasje«, ki jo je začela izdajati na novo ustanovljena Kmetijska tiskovna zadruga v Ljubljani, so izšli Obrazi Cirila Jegliča, ki mu je Dom in svet pod uredništvom Iz. Cankarja tiskal prve stvari. Tudi večina teh Obrazov je bila priobčena v Dom in svetu, deloma pod psevdonimom Jože Plot.

Čeprav ta knjižica ni več umetniško aktualna, ko se je težišče duševnega hotenja sploh že močno premaknilo proti nasprotnemu tečaju svojega izvora, je vendar še vedno mlada in lepa, brez ozira na to, da se splošne elementarne duhovne dispozicije (potencijelne vsaj) nikoli ne izprevržejo v absolutno drugačnost, oziroma da se ene v prid drugim absolutno umaknejo. S tem mislim na nemožnost skrajnega nerazumevanja katerihkoli nam kulturno in časovno tujih tvorb bodisi neposredno, bodisi posredno s pomočjo skonstruiranih objektivnih kriterijev, ki so kajpada tudi več ali manj časovno in individualno subjektivno gibljivi.

Stilni znaki Obrazov zaznamujejo Jegličevo umetnost kot impresionistično v onem stadiju razvoja, ko se objektivnost čim dalje bolj pretvarja v subjektivnost vtisov, ki ji v snovnem in vsebinskem oziru odgovarja slučajno prikazan izrezek življenja in duše, objektivno neznatnega, a subjektivno dragocenega, instinktivno-asociativno interpretirana psihologija figur in krajine, ne miselno-analitično kot psihološkem naturalizmu (n. pr. Bourget), v formalnem oziru pa bežni značaj brez točne risbe, brez vnaprej določene kompozicije, ko se končna celota sproti niza in gradi kakor v igrivosti trenotka in nemirno nastaja v nas in se šele v nas razvije do splošnega, preglednega vtisa, kjer brez poante izzveni. Zakaj umetniška celota formalno ni arhitektonsko zaključena, kakor tudi snovno in vsebinsko vsebuje še nebroj možnosti, končna usoda ni iz ničesar razvidna, kako bi pa bila iz etosa relativizma!

To bi bil kar najsplošnejši stilni prerez impresionizma, ki ga več ali manj lahko apliciramo tudi na Jegličeve Obraze.

Naj pokažem nekaj stilnih znakov, ki se s splošnimi strinjajo. Svojo dražestno Punčko Jeglič kar takole začne: Tako fletna je, da še sama ne ve, kako. ((Str. 9.) Ta nenadna formalna kretnja je polna intimnosti, je spontana in hipna reakcija na dražljaj, je subjektivno tendenciozna in nas brž in neposredno prisili skoraj k adekvatnemu odmevu. Tako nepripravljeno skoraj dosledno pričenja. Na primer: Takole zvečer, ko sedi sama in skrita za vrtno ograjo, z robidovjem prepleteno, ji odlegne in srce odpočije v čudno mirni žalosti. (Zvezda, str. 17.) Tako se melodija pričenja, ki naj s svojo subjektivno čuvstveno vsebino vpliva na naše subjektivno čuvstvo. Ali: Neverjetno! Saj je študirala pedagogiko, ki so jo učili profesorji itd. (Gdč. Anica in pedagogika, str. 25) In satirično dobrodušna nagajivost je kar precej tudi naša. Ali: Pravijo, da je malce prismojena, pa ni. (Naša Polonica, str. 77.)

Dialog mu je življensko neposreden kakor v igri. Na primer:

»A, Gorenjka? Tale — da je tak zlomek?«

»Je.«

»Pa zakaj ji pravite Gorenjka?«

»Ker je v Kranju kupljena.«

»Res?«

»Res.«

Spet molčita. Zdaj, zdajle pa!

»Lizika, jaz sem že dolgo mislil in želel, da bi...«

»Res?«

»Res.«

»Jaz sem tudi hotela...«

»Res?«

»Ah!« (Važne reči, str. 32.)

Kratkoča zasnove in potez v Obrazih je še docela impresionistična, vendar pa je risba jasna, ton ne fosforescira, refleksija je budna, tendenca močno aktivna in včasih skoraj na robu umetniške organičnosti. Etos umetnikov je jak, enoten in notranje vodiven. Njegov subjekt je v nasprotju z naturalizmom v delu samem, ne več za njim, ki ga sedaj izraža, da nam je avtorjeva osebnost dosegljiva in očitna po njegovi lastni objektivaciji sveta — sebe, ne šele biografično. Nekaka vedra melanholičnost, satirična nagajivost, socialno sočutje — to še prav posebno — so njene značilnosti.

•

Jegličevi Obrazi so vredni, da so izšli. Njih neprisiljenost in svežost vedno znova zavabi in čudno dobro dene. Sedaj ko je v umetnosti hotenje strastna patetika formalnih in vsebinskih moči, brezpredmetna, le v duhu umetnikovem obstoječa vizija, vseosvojljivost z enim samim krikom ali linijo pa barvo, iskanje človekove bitnosti in njega zadnje podobe, teženje po duhovni — ne fizični — objektivnosti, so te Jegličeve stvari kakor lep spomin, usmev in pomirjenje. Kakor lahne stopinje so, ki nam prinašajo cvet in vest o lepoti zemlje, ki je še naša, in živali in ljudi na njej, ki je v njih toliko, česar samo Bog ne prisliši.

»Saj so te črtice le utrinki daljnih ognjev: lučke za žalost in iskre za smeh« pravi pesnik v uvodu k svoji zbirki, ki jo posveča študentom »mlademu hrepenenju v čast in slavo«.

Pa je za vse in marsikomu bo postala ljuba in draga.

Anton Vodnik.

rat odvrniti od lastnih list in privesti radikalni. (Kakor SDS v Sloveniji! Op. ur.)

Iz Bijelega Manastira poroča »Hrv. list«: Vse skrinjice so bile brez čuvarjev. Le poleg radikalne skrinjice je stal čuvar.«

»Med prasketanjem pušk.«

»Hrvat« poroča iz Belgrada: Demokratski klub je dobil sledeči brzojav iz Novega Pazara (Sandžak) od nosilca lite Dušana Davidovića: Ob prasketanju pušk radikalov in policije, ki so streljali preko glav volivcev, so se danes vršile volitve. Na voliščih je bilo prepenih mnogo ljudi. Že ob 9. uri zjutraj so bila vsa volišča osvojena. Skupaj je glasovalo 511 volivcev.

Kri.

Kakor poročajo hrvatski listi, so se volitve v Liki vršile na sledeči način, ki dlini je pripomogel, da je »zmagal« tu Pribičević. V Stajnici je bil za predsednika volivnega odbora od državnega odbora imenovan prof. Rubčić. Toda vlada je Rubčića odstavila in na njegovo mesto imenovala nekega pisarja v odvetniški pisarni. Ta je najprvo odstranil varuhe skrinjic, potem zavaroval volišče z orožniki in vojaki (v bojni opremi z bombami) ter ob 9. uri začel volitve mesto ob sedmih. Nato so žandarji puščali volivce v sobo, toda le posamič, ko so vsakega posebej natančno preiskali. Na ta način jih je od 9. ure dopoldne do 6. ure zvečer glasovalo 69, medtem ko je 600 volivcev čakalo neutrudno od jutra do večera, kdaj pridejo na vrsto. Ko je ura bila 6, je pisar volitve zaključil. Ljudje so prosili, da bi smeli voliti, tedaj pa ukaže pisar Dane Miletić streljati na ljudi. Trije so obležali mrtvi, več pa je bilo ranjenih. Streli pa so padli ljudem v hrbet potem, ko so že odhajali. Tako so se vršile volitve 8. febr. 1925 v Liki.

Če še omenimo, da so na mnogih krajih v Srbiji, n. pr. v Čačku, razbili skrinjice demokratskega kandidata Sokića na 10 voliščih, smo povedali zaenkrat dovolj.

Ves ta teror, krivice, nasilja, kri in podkupovanje pa ni pomagal nič. Prišla je na dan resnica o načinu volitev, prišla bo na dan tudi resnica o pravem izidu teh nasilnih volitev.

Dopisi.

Z Viča. »Jutro« je dne 7. februarja t. l. objavilo prav podel dopis, v katerem se na prav nesramen način zaletava neka malovredna dopisunka v podpisanega in pa v gospodično tovarišico K. Hanovo. To nezaslišano podlost je rodila jeza, nevoščljivost, zloba neke denuncijantke, ker ni nihče odgovoril na moje odprto pismo, ki sem ga bil objavil v »Slovencu« že pred Božičem ter ž njim pokval vse one, ki so bili kdaj z menoj v službenem razmerju, da mi dokažejo kakšno storjeno krivico. Vsi oni, ki so kdaj poslušali viške učiteljske opravljivke, so gotovo pričakovali, da bo kar deževalo takih dogodkov. Doslej pa ni teh dokazov od nikoder, zato pa se je znesla neka denuncijantka na nekvalificiran način v »Jutru«. Da se bo dopisunče še bolj penilo jeze, zato objavim pismo, ki sem ga prejel od tovariša, člana UJU-ja. Glasi se: »Cenjeni tovariš! Čul sem, da si dal v časopis poziv, naj se javijo oni tovariši, ki so bili kdaj s Teboj v službenem razmerju in naj pričajo, da si jim delal krivico. Ker sem tudi jaz eden izmed tistih, ki sem služboval na Viču leto dni, izjavljam sledeče: Za časa mojega službovanja na Viču nisi naredil nikomur krivice, ampak si vedno postopal po predpisih in zakonih. Smatram za svojo stanovsko dolžnost, da Ti dam to izjavo v času, ko se Ti je naredila krivica. — S tovariškim pozdravom I. I. Tako tedaj mož poštenjak, odličen član UJU-ja. To izjavo cenim tem višje, ker mi je došla v času strahovlade od tovariša, ki je meni politično nasproten. Kolikšna razlika v morali med to izjavo in nesramno denuncijantko ki v »Jutru« laže o »drobnih intrigah« in »finih sekaturah«, a pozitivnega ne more navesti nič. Dopisunče, vedi, da si v očeh vseh poštenih ljudi, dokler lažeš in izza plota mečeš kamenje — grda, podla obrekljivka in bilo bi pod mojo častjo, pečati se še kaj s tako zaplotnico, v kolikor se zaletava v mojo osebo. Ker pa se je ta neplemenita duša vrgla tudi na koleginjo Hanovo, veže me stanovska dolžnost, da povem, kakor bi tudi storil, če bi na primer nad gospodično Zavašnikovo ali pa nad katero drugo tako članico UJU-ja zagrešilo dopisunče tako grde napade. Gospodična Hanova je denuncijantki trn v peti, ker se ni držala v šoli zgolj predpisanih uradnih ur, ampak je ostajala v šoli tudi preko istih — do 4. ali 5. ure, ne pa do 7., kakor opravljivka laže. In v tem času je popravljala šolske in domače naloge, vaje, pregledovala dnevnike, se pripravljala na pouk in izdelovala z učenkami, ki so prostovoljno prihajale tudi popoldne v šolo, različna ženska ročna dela. Če bi opravljiva denuncijantka videla, koliko oblek, kapic, jumprov so izvršile v brezuradnem času, bi debelo gledala. Koliko ur je žrtvovala pri prostovoljnem pouku, cerkvenega petja, si obrekovalka niti ne predstavlja. In kdo je nadomestoval mene, kadar sem bil odsoten? Nobenemu vestnemu učitelju ni mogoče shajati s samo uradnimi urami, zato si dopisunče diskvalificiralo do golega sebe in vse tiste, ki jim zadoščajo samo uradne ure za mnogobrojno šolsko delo. Dalje je po nerodnosti in svoji neumnosti denuncijantska duša izdala, kako je bila gospodična Hanova denuncirana in zato prestavljena. Laže, da je vpisovala učenke v Orlice in v druge klerikalne organizacije. To je grda izmišljotina, ki jo je zmožna samo kakšna brezvestna opravljivka, da si tako tolaži denuncijantsko vest. Vidi se, da nevoščljivost kar gori v njej, ker je Hanova prestavljena v Ljubljano in ne kam na hribe. Žalostno dovolj za stan, da ima v svoji sredi tako podle elemente, a še žalostnejše pa je to, da grdim denuncijantkam nasedajo možje, v kojih rokah je učiteljska usoda. Končno izjavljam, da jaz čutim v sebi toliko moralne sile, da izrekam čast in priznanje sposobnim in vestnim učnim osebam, pa naj so to že člani ali članice »Sl. zveze« ali pa pristaši in člani UJU-ja. Opravljive denuncijantke in pa delomržnice seveda priznanja ne zaslužijo in ga tudi dobile ne bodo, pa četudi popokajo od jeze in grde zavisti. — **Ivan Štrukelj.**

Sv. Jurij na Pesnici. Poleg Robnika in kompanije se je pri nas za žerjavovski ploh, ki ga je celo Ljubljana po večini zavrgla, posebno »žrtvoval« trgovec Dobaj: prodajal je ves čas »Domovino«, najgrši list, ki je tačas pri nas kot časnik izhajal. Če kdo tistega dinarja za list ni plačal, mu jo je pa podaril ali po pravici vsilil. To je oni »narodni junak«, ki se je pred vojno pri ljudskem štetju dal kot Nemca vpisati. To je tisti trgovec, ki se posebno razume na znižanje cen — navzgor, tako da ljudje mimo njega hodijo v sosedne fare po blago. Po vsem tem je jasno, da je vsled svoje skrbi za ljudski gmotni in duševni blagor kakor ustvarjen za to, da z Robnikom agitira za ljudomilo demokratsko stranko. Iz izida volitev pa je tudi jasno, da je ljudstvo vkljub Robnikovi strastni agitaciji celo pri nas že spoznalo te svoje prijatelje ter jih s kroglicami poslalo v politični zapeček.

Prof. Jehart na Sinajski gori.

Univ. prof. dr. Slaviču v Ljubljani je sporočil g. profesor orientalistike v Mariboru, dr. Ant. Jehart, da je prepotoval v zadnjem mesecu ves Egipt do Assuana. Nosi seboj več fotografičnih posnetkov, ki jih bo poslal s članki vred za »Slovnca«, ko pride v Jeruzalem. Zdaj nima časa za pisanje, ker je ves dan v vlaku ali na avtomobilu ali oslu. Godi se mu dobro, samo draginja je velika. Na dan porabi 2 funta, t. j. 640 dinarjev. Misli prepotovati tudi celo Mezopotamijo od Niniv do perzijskega zaliva, katera pot ga bo stala 32.000 dinarjev.

Sedaj, 10. februarja, je odpotoval na Sinaj. Dobil je priporočilna pisma od grškega nadškofa v Kairi za samostan sv. Katarine na gori Sinaj. Z železnico se pelje v Suez, od tam s parnikom v Et-Tor. Iz Tora potuje na kamelah 2 in pol do 3 dni skoz puščavo in gorovje do samostana sv. Katarine. Potoval bo sam, le vodnik iz Tora ga bo spremljal. Preskrbljen je z živili za 14 dni, ker potoma po puščavi ni ničesar dobiti in ker tudi samostan potnikom ne nudi drugega ko streho.

Obiskal bo džebel Musa (Mojzesovo goro, 2560 m), ki je po ustnem, verjetnem poročilu gora desetih zapovedi, nadalje wadi er-Raha, kjer so po mnenju večine bibl. topografov taborili Izraelci, potem zgodovinsko znamenito oazo Faran in druge za biblično vedo važne točke sinajskega polotoka. Seveda se bo pomudil tudi v slavni knjižnici samostana sv. Katarine, za kar ima vsa potrebna dovoljenja. Dne 22. februarja odpotuje iz samostana nazaj v Tor in v Suez. V Suezu se bo še par dni pomudil v svrho topografičnih študij ob Rdečem morju. Nato se vrne v Kairo. Koncem februarja odpotuje v Palestino.

G. profesor je opremljen s prvovrstnim fotografičnim aparatom in z zadostnim številom filmov. Fotografiral bo vse zanimivosti in prinesel domov obilico lepih, zanimivih, pa tudi znanstveno važnih podatkov s sinajskega gorovja.

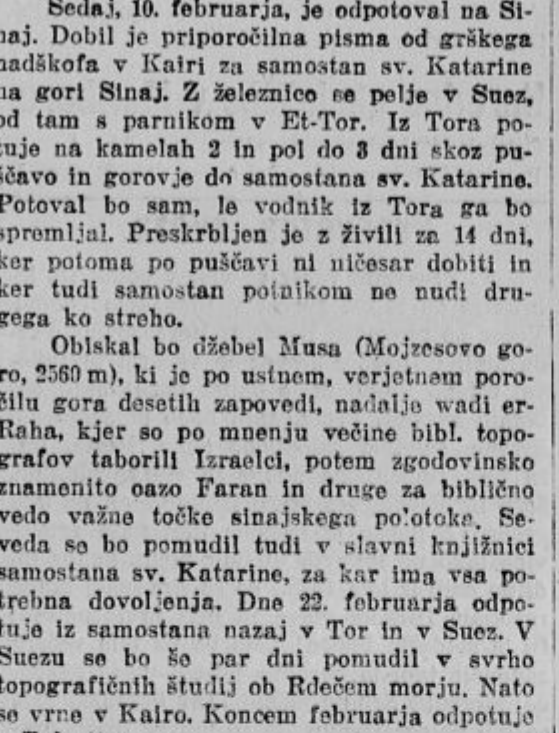

Pot ni brez nevarnosti, zato se priporoča vsem sobratom in prijateljem v memento.

Ko pride s Sinaja nazaj, bo odšel v Jeruzalem, kjer bo s presledki stalno bival od 25. februarja do 12. aprila. Kdor mu hoče v tem času kaj pisati, naj piše na naslov: Dr. A. Jehart, Jerusalem, Palestine, Austrian Hospice, P. O. B. 265, via Alexandria (Egypt). Pisma iz Kaire prihajajo v 5 dnevih, iz Jeruzalema v 7, iz Assuana v 10 dnevih. Pošta posluje torej hitro, vendar se je nekaj razglednic izgubilo, ki jih je poslal dr. Jehart v Ljubljano.

Beležke.

»Najogabnejše figure in politične vlačuge« so vsakemu poštenemu človeku tisti visoki gospodje, ki so prisedali, še pred volitvami k mizam več ali manj znanih jim gostov in agitirali za Žerjava doslovno s temile besedami: »Gospod, kako se Vam godi? — Kaki stranki se prištevate? — Danes se mora pri nas vsak odločiti za eno ali drugo stranko. — Mene je sicer sram, da sem demokrat — moram reči: sram, vendar sem demokrat. Pristopite k naši demokratski stranki in Vaš materijelni položaj se Vam bo takoj izboljšal. Nam demokratom se vsem dobro godi, kadar smo na vladi.« — Če si bil en dan v kavarni, je prišel k tebi e d e n tistih znanih veličin, ki ti je prišepetaval te besede — čez teden dni je pa prišel drugi s prav skoro dobesedno isto molitvico. In ljudje te baže ti drznejo govoriti še o ogabnosti!

»Slov. narod« konfiscira. Včerajšnji »Slov. narod« poroča, da je bil zagrebški »Jutarnji list« zaplenjen, ker da je priobčil »nesramno tendencijozno poročilo o volivnih rezultatih. Vprašali smo telefonično uredništvo »Jutarnjega lista«, ki nam je pa sporočilo, da o kaki zaplembi ničesar ne ve.

Dnevne novice.

— **Cenjenim naročnikom!** V zadnjih tednih smo s prilaganjem izpolnjenih položnic opetovano opozarjali naročnike-zamudnike na njih dolžnost. Na ta naš opomin so se mnogi hvalevredno odzvali s takojšnjim plačilom naročnine. So pa še nekateri naročniki, ki se niso doslej zmenili za ta zadnji opomin. Vsem takim zamudnikom tem potom sporočamo, da od sobote dalje ne prejmo več našega lista, dokler ne poravnajo zastankov in obenem ne obnove naročnine za naprej. Kdor se torej čuti prizadetega, naj pravočasno stori svojo dolžnost napram — svojemu listu.

— **Protestni shod starišev v Št. Vidu pri Ljubljani.** Snoči so se zbrali v Št. Vidu pri Ljubljani v društvenem domu stariši iz celega št. vidskega šolskega okoliša, da slišijo sporočilo deputacije, ki so jo poslali k šefu prosvetnega oddelka v Ljubljani radi preganjanja št. vidskega učiteljstva. Dvorana je bila nabito polna. Stariši so bili ogorčeni, ko so izvedeli, da je deputacija našla v Ljubljani gluha ušesa. Učiteljica gdč. Minka Žirovnik je bila definitivno nameščena in je vživala v Št. Vidu splošno zaupanje in spoštovanje. Šolska blast je z njeno premestitvijo kršila zakon. Komaj je odšla, je prišla že druga žrtev na vrsto gdč. Miheličeva, domačinka in izvrstna učiteljica, ki se je brigala samo za šolo in dom. Nima ne očeta in matere več, skrbi za svoji dve sestri, katerih ena študira, vodi gospodinjstvo in nadzira mizarsko obrt, ki je pri hiši. Z njeno premestitvijo je uničena hiša, uničena obrt. Pa kaj to mari šolski oblasti, saj je — Slomškarica. In sedanja začasna šolska voditeljica je še zagrozila, da bo za vsak dopis iz Št. Vida v »Slovencu« morala iz Št. Vida ena Slomškarica. Stariši so bili skrajno ogorčeni in so sklenili šolski štrajk, dokler se krivica ne popravi. Na shodu je med velikanskim odobravanjem govoril g. Fr. Smodej, ki je protiljudsko in šolstvu kvarno politiko prosvetne uprave ostro žigosal. Če ne drži več šolski zakon, če ga oblast sama krši, če trpinči učiteljstvo in to samo najboljše in najvestnejše učiteljstvo, če nobena prošnja nič ne pomaga, mora ljudstvo seči po samopomoči. Na kralja je bila sestavljena spomenica, ki ugotavlja postopanje šolske oblasti. Kar je g. šef prosvetne uprave skuhal, to bo moral pojesti. In mislimo, da bo gospodo še glava bolela, ker ljudstvo ima zakonite pravice in si jih ne bo pustilo jemati.

— **Učiteljska imenovanja.** Kakor smo že v »Slovencu« napovedovali, tako se je zgodilo. 8. februarja so bile volitve, 10. februarja pa je že objavilo »Jutro« nekaj učit. imenovanj. Anton Mahkota je v drugič imenovan za Črnuče in je bil razpis nepotreben. Razpisano je bilo to mesto samo zato, da je nekaj kompetentov ob nekaj »kovačev«, ki so jih izdali za kolke. Za upraviteljico v Mostah je imenovana Valerija Jerajeva, bivša Slomškarica. Janko Golob za upravitelja na Viču. Lep zgled, kako so v tem slučaju upoštevali starost in družinske razmere. Med kompetenti so bili starejši družinski očetje — oddali pa so mesto — mlajšemu samcu! Na Bohinjski Bistrici so meni nič, tebi nič nastavili za upravitelja Leop. Baebierja, dasi je tam upravitelj tovariš Silvester. Kam bodo dali Silvestra nam še ni znano. Upraviteljsko mesto na deški šoli v Mostah so ukradli Gradu, ki je bil tam definitiven, mesto so razpisali, da bodo zopet po nepotrebnem metali kompetenti »kovače« za kolke, nastavili bodo pa tam okr. šol. nadzornika Kosca. Upraviteljsko mesto v Radovljici, ki je bilo doslej Slapšakovo, so tudi razpisali, dasi Slapšak še ni v Ljubljani stalno nameščen. Kam plovemo? Čakajo nas še zelo zanimiva presenečenja. V Št. Vidu nad Ljubljano je bilo razpisano tudi eno mesto za moške učne osebe, a so zanj prosile tudi 3 ženske. Dvema so kratkomalo vrnili prošnje, češ, to mesto je za moškega prosilca a tretji, t. j. Cirili Murnovi, so to mesto oddali. Za upraviteljsko mesto na Igu je prosil odlično kvalificiran strokovni učitelj, dobil pa je manj sposoben Knez iz Št. Vida pri Brdu. Drži samo politika in prav nič starost, sposobnost ali družinske razmere. Tako, kakor se sedaj postopa z učiteljstvom, se še nikdar ni.

— **Kranjsko industrijsko družbo na Jesenicah opozarjamo,** naj poskrbi, da posamezni njeni uradniki ne bodo dajali v imenu družbe izjav, češ, da da družba Sokolom kar hočejo, klerikalcem pa principielno ničesar — da ne bodo pisarili uslužbencem: »... saj veste, da bi Vas po volitvah potem grdo gledali in bi rekli, da je samo (ime) proti tovarni volil«, da ne bodo pritiskali na svoje delavce, če bi po njihovi volji ne volili, da ne bo krožila po tovarni naivna — mi smo prepričani, da izmišljena — izjava g. generalnega ravnatelja, da bo tovarne konec, če zmaga pri volitvah dr. Korošec in ne dr. Žerjav. — Na to opozarjamo, ker vemo, da to ni v interesu Kranj. ind. družbe in ker verujemo v objektivnost g. gen. ravnatelja in velike večine uradništva.

— **Inž. Žika Dimitrijević †.** V Belgradu je umrl inž. Žika Dimitrijević, predsednik Zveze jugoslovanskih inženirjev, arhitekt in načelnik v prometnem ministrstvu. Pokojnik je bil že pred vojno eden najboljših inženirjev v Srbiji; po vojni si je pridobil veliko zaslug za obnovo železniškega prometa. Poleg ostalega svojega dela je Dimitrijević tekom 20 let pripravljal strokovno terminologijo in zbiral gradivo za srbsko-hrvatski tehnični slovar. Zbral je ogromno gradivo, ki ga sedaj urejajo.

— **K notici »Finančni delegaciji«,** ki smo jo priobčili v št. 33. od 11. t. m. nam je poznavalec te zadeve podal sledeče pojasnilo: Delegacija min. financ je predlagala vse eksekutorje brez izjeme v prevedbo in sicer v skupino zvaničnikov. Delegacija je prosila celo za pomnožitev davčnih izterjevalcev, vzlic temu jih je bilo 21 reduciranih. Po katerih principih je postopala komisija pri izberi reducirancev, delegacija iz odloka pri najboljši volji ni mogla izslediti. Iz neoficielnega vira je delegacija izvedela, da člani komisije inštitucije davč. izterjevalcev sploh poznali niso, da jih je moral šele referent poučiti o tem, dasi je fin. ministrstvo v l. 1920. izdalo posebno naredbo o postavljanju davčnih izvrševalcev. Po redukciji je delegacija vse one eksekutorje, ki so to želeli, nastavila kot pogodbene dnevničarje, zadeve pa ni pustila mirovati, temveč je z vsemi sredstvi delovala na to, da se reducirani zopet sprejmejo v službo v isti lastnosti, ker kandidatov, ki bi imeli d v a razreda gimnazije in bi bili stari 24 let, sploh ni bilo, o čemer se je delegacija uverila na ta način, da je razpisala po vpokojenih in reduciranih eksekutorjih izpraznjena mesta, za katera so prosili tudi reduciranci. — Vse to je delegacija priobčila fin. min. ter prosila, da se z ozirom na izjemne razmere, ki vladajo sedaj v območju te delegacije gleda opravljanja eksekucijske službe, dovoli postavitev davčnih izvrševalcev tudi iz vrst petentov, ki se sicer ne morejo izkazati s polno šolsko izobrazbo po čl. 10 nov. urad. zak., ki pa v ostalem popolnoma ustrezajo vsem zakonskim pogojem za sprejem v zvanično službo. — Delegacija je rešitev urgirala. — Rešitev, ki je dospela iz Belgrada, pravi, da moremo nastaviti služitelje preko v budžetu odobr. števila na račun praznih mest davč. eksekutorjev. Na podlagi tega rešenja posluje sedaj finančna delegacija ter je pozvala vse reducirane eksekutorje, da se izjavijo, če želijo biti zopet nastavljeni in sicer v lastnosti služiteljev (ne zvaničnikov). Dosedaj se še ni odrekel nobeden. — Prizadeti naj bodo zaenkrat s to rešitvijo, o kateri je obveščeno tudi društvo davčnih izterjevalcev, zadovoljni, ker delegacija, ki je v stvari storila vse, kar je bilo sploh mogoče, ne pričakuje od kake nove akcije zaenkrat absolutno nobenega uspeha. — S tem bi se stvar tudi le zopet zavlekla za mesece, če ne za celo leto, ter bi bili na ta način občutno oškodovani vsi oni, ki želijo tudi v novi lastnosti biti zopet nastavljeni ter kot služitelji vršiti službo davčnih izterjevalcev. — Da bi se moglo ustreči zahtevi, ki jo stavi dopisnik v zadnjem stavku notice, da bi se reduciranci takoj ob reaktiviranju postavili za zvaničnike, bi bilo treba s p r e m e m b e z a k o n a, kar pa ni v rokah delegacije.

— **Mogoče samo pri nas.** Vpokojenemu poveljniku orožništva v Sloveniji, polkovniku Dragiču, dolguje država 4532 Din 70 p. Državni svet je ta dolg z rešitvijo od 1. februarja l. 1924 priznal in odredil, da se izplača. Nato je polkovnik Dragič 10. febru-

arja 1925, torej po enem letu prejel — ne denar, ampak sledečo »rešitev«: »Molim, da se moliocu, pukovniku u penziji, g. Dragiču, izvoli saopštiti, da nema budžetom predvidjenog kredita za ovu isplatu. Kad se budžetom predvidi i odobri kredit za isplatu državnih obaveza za ranije godine, isplata će se odrediti.« — Nobel naš erar pač ni, če niti 4532 Din 70 par noče izplačati, ki jih je dolžan svojemu bivšemu služitelju. Za 4532 dinarjev 70 par bo treba zdaj še parlamentarnega zasedanja, da se kredit odobri od cele skupščine! — Mogoče bo vlada še padla nad tem vprašanjem!

— **Pojasnilo.** G. mesar Grčar iz Kamnika se je zglasil v našem uredništvu in izjavil glede dopisa iz Kamnika v torkovi številki Slovenca«, da je on le slučajno sedel pri dotični mizi, da ni bil nikdar in tudi ni pri Orjunaših in jih tudi ni nikdar podpiral ali odobraval njihovega delovanja. On da je samo obrtnik in da sploh ni volil.

— **Smrtna kosa.** V torek dopoldne je v Novem mestu izdihnil svojo blago dušo g. Josip Avsec, posestnik in vrvar, mož poštenjak, kot jih je žalibog vedno manj. Kdor ga je poznal, ga je spoštoval. Škoda tega moža, je bila splošna sodba ob žalostni novici. Z marljivim in poštenim delom si je postavil v mestu dom, na kar je bil po pravici ponosen. Bil je mehkega srca, vedno pripravljen pomagati vsakomur s svetom ali dejanjem. Svoji rodbini je bil res krščanski vzgojitelj, in v vsej zmedi sedanjih bojev ni nikdar odstopil od krščanskih načel. Bil je član varstvenega načelstva Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov, kateremu je bil dolga leta delaven sotrudnik in v najhujših dneh zvest sobojevnik. Mož značaj, blag Ti spomin!

— **Revna škofija** v naši kraljevini potrebuje eno monštranco, zeleno mašno obleko in kak pluviale. Če more katera cerkev darovati kaj omenjenega, naj pošlje v semenišče v Ljubljani.

— **Državnim uradnikom sporočamo,** da se pri Tourist Office (Kreditna banka) dobe železniške karte na objave za polovično vožnjo.

— **Ponesrečil** se je dne 10. februarja gospod Josip Ravnikar, posestnik in načelnik okrajnega cestnega odbora v Radečah. V gozdu pri sekanju lesa mu je zdrobilo desno nogo. Prepeljali so ga v dež. bolnico v Ljubljani.

— **Kmetijsko ministrstvo** želi poslati za čas velikih počitnic, t. j. od 1. jul. do 1. okt. t. l. večje število slušateljev visokih šol za kmetijstvo v Zagrebu in Belgradu v prakso na vzorna državna ter privatna posestva po celi državi. Kmetijske šole v Sloveniji so dobile nalog, da zberejo imena vseh onih posestnikov, ki bi bili pripravljeni sprejeti te dijake v prakso. V poštev prihajajo samo dobro oskrbovana ter upravljana večja posestva. Posestniki bi morali dajati dijakom brezplačno samo stanovanje, za kar bi jih lahko vporabili pri delu. Ravnateljstvo kmetijske šole v Mariboru prosi vse gori omenjene posestnike, da se odzovejo ter sprejmejo vsaj enega visokošolca. V ta namen naj pošljejo svoje točne naslove ter morebitne posebne zahteve oziroma pogoje za sprejem na direkcijo srednje kmetijske šole v Mariboru do konca meseca aprila t. l.

— **Odprava pouka v turškem jeziku v Bosni.** Prosvetno ministrstvo je s posebno naredbo ukinilo dosedaj obvezni pouk turškega in arabskega jezika v Bosni in Hercegovini. Ta pouk se je že doslej vršil le na maloštevilnih šolah.

Iz Primorske.

p **»Italijanska liga.«** V Rimu se je ustanovila »Italijanska liga«, ki ima podoben namen kakor so jih imela svoj čas nemška društva: »Ostmarka« proti Poljakom, »Südmarka« proti Slovencem. Liga hoče v prvi vrsti v obmejnih slovanskih in nemških pokrajinah kupovati zemljo in obrate od dosedanjih lastnikov in naseljevati Italijane. Sploh bo liga uporabila vsa sredstva in poti, da duši in omejuje razvoj narodnih manjšin na njih lastni zemlji in jih izpodriva z Italijani. V izvršilnem odboru te lige so: sen. Tolomei, posl. prof. Emilio Bodrero — brat italijanskega poslanika v Belgradu, — general grof Vrola-Caselli, dr. Paolo Drigo i. dr. Poleg Lege Nazionale, Dante Alighierija in podobnih raznarodovalnih društev se bo vrgla na Slovane in Nemce sedaj še »Italijanska liga«, ki jim hoče izpodrezati korenine: vzeti jim zemljo. — Nemcem so se take metode slabo obnesle, ker so z njimi končnoveljavno odbili od sebe nele svoje narodne manjšine, ampak tudi ostali svet.

p **Prof. G. Nicolich.** Predsinočnjim je umrl v Trstu znameniti, svetovnoznani urolog prof. G. Nicolich, primarij odnosnega oddelka na tržaški mestni bolnišnici. Dosegel je starost 72 let. Pokojnik je bil rojen v Benetkah, a njegova družina je hrvatskega pokolenja, doma iz Dalmacije.

p **Smrtna kosa.** Pri Sv. M. Magdaleni pri Trstu je umrla 74letna Marijana Kodrič, glavarica znane ugledne slovenske narodne družine.

p **Melioracije v Raški dolini.** Kralj je podpisal odlok o ustanovitvi konzorcija, ki naj izvede izboljšave v Raški dolini v Istri.

p **Kino na ladji.** Tržaški Lloyd je napravil poskuse na parniku »Cracovia« s kino-predstavami, ki so se zelo dobro obnesle. Predstave so se vršile na krovu. Sedaj je družba uvedla take kinematografe tudi na parnikih »Vienna«, »Pilsna« in »Helouan«. Te ladje vozijo na progi Trst—Aleksandrija—Bombay. Bombay.

p **Tujci v Opatiji.** V preteklem letu je bilo v Opatiji nenavadno veliko tujcev. Od leta 1923. jih je lani naraslo od 18.351 na 32.195. Med njimi je bilo 1558 Jugoslovanov in 118 Amerikancev.

p **Razstava mladinskih spisov** je bila te dni otvorjena v Trstu.

Iz štajerske.

š **Diamantna poroka.** Te dni sta praznovala v Zlatoličju pri Ptuju zakonca Jože Pesek in njegova žena diamantno poroko. Stara sta 88 in 87 let. Na poročnem gostovanju je bilo med 90 svati nič manj kakor 35 članov njunega potomstva: sinovi, hčere, vnuki in pravnuki.

š **Velik požar v Gaberju pri Celju.** V torek okrog 6. ure zvečer je izbruhnil v Gaberju pri Celju v gospodarskem poslopju gospe Adele Dečkove silen ogenj, ki se je hitro razširil in upepelil dve s senom in slamo napolnjeni gospodarski poslopji. Gasit so prispele šele čez eno uro razne požarne brambe. Prvi so prispeli gasilci iz eno uro oddaljene Škofje vasi. Za njimi sta prišli krajevna gaberska in mestna celjska, dalje iz Babnega in Žalca. Vsem petim požarnim brambam se je posrečilo ogenj omejiti, da se ni vnela zraven stoječa sušilnica hmelja. Škoda je izredno velika, ker so bila poslopja moderno postavljena.

š **Pomlad v Mariboru.** Po nedeljskem mračnem vremenu so nastopili v Mariboru lepi in solnčni pomladanski dnevi. Na včerajšnji promenadi je bil že redek šetalec, ki bi se zavijal v toplo zimsko suknjo. Marsikaterega tujca je opoldansko solnce primoralo sleči gorki zimski plašč.

Iz Ljubljane.

lj **Umrla** je gospa Marija Repičeva roj. Bizovičar, posestnica v Trnovem. Pokopali jo bodo danes popoldne ob 4. — Svetila ji večna luč!

lj **Nov odvetnik.** Svojo pisarno v Kolodvorski ulici 26 je otvoril odvetnik g. dr. Viktor Ahazhizh, ki se je preselil v Ljubljano.

lj **Policijska kronika.** Policiji so bili prijavljeni naslednji slučaji: 8 prestopki točenja alkoholnih pijač ob prepovedanem slučaju, 2 prestopka izzivanja na cesti, 1 cestni napad, 1 prestopek pijanosti in razgrajanja, 3 prestopki kaljenja nočnega miru, 2 prestopka v zglaševalnih predpisih, 1 prestopek javnega pohujšanja, 3 prestopki cestnega policijskega reda in 1 prestopek trganja lepakov. Aretirana je bila ena oseba radi postopanja in ena radi izvrševanja tajne prostitucije.

lj **Prodaja konjskega gnoja se bo vršila** v vojašnici 16. topniškega polka v Ljubljani dne 20. februarja t. l. ob 10. uri dopoldne. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

lj **Tatvina dreves.** Posestnik Josip Černe je zapazil že lani, da mu neznan zlikovec izsekava v njegovem gozdu za Rakovnikom mlada drevesa. Pred nekaj dnevi pa je bil tat zasačen, ravno ko je oklestil nekaj mladih smrek, hrastičev in borovcev ter jih naložil na svoj voz. Bil je to Leopold Dimnik iz Most. Černe ima škode nad 1000 dinarjev.

lj **Neznan zlikovec** je ponoči razbil trafikantinji Ivanki Kušljana na Karlovski cesti 34 napisno tablo »Prodaja tobaka«.

lj **Tatvine.** Jakob Avšič je na velesejmu trgal deske z ograje, ki meji velesejem in Kozlerjev vrt. Ograja je last gdč. Marije Derfel. Avšiča so zaprli. — Krojaču Maksu Necimerju je bil v Narodnem domu ukraden klobuk, vreden 135 dinarjev.

lj **Podoficirsko društvo ljubljanske garnizije** priredi v soboto dne 14. februarja t. l. ob 20. uri v veliki dvorani hotela »Union« podoficirsko zabavo. K udeležbi se vljudno vabijo vsi vpokojeni rezervni oficirji, bivši dl. sl. podoficirji in jih povabljeni. 767

Naznanila.

Družabni klub ima v soboto, dne 14. febr. 1925 ob 8. zvečer v Ljudskem domu svoj družabni večer. Ker bode ta družabni večer eden najlepših in večjih v tej sezoni, se vabijo člani in prijatelji ter vsi člani plesne šole, da se ga polnoštevilno udeleže. Za pošteno in veselo zabavo, kakor tudi za pijačo in jedačo je poskrbljeno. — Odbor.

V Radovljici priredi Kat. prosvetno društvo v dvorani Ljudskega doma v nedeljo dne 15. februarja ob pol 4. uri pop. in ob 8. uri zvečer zabavno komedijo: »Čevljar baron«. Sodeluje popolni pevski zbor in orkester odseka Sloga ter nastopi: sopran, tenor, bariton in bas II. v solah s spremljevanjem orkestra. Zabave željni, sezite po vstopnicah, ki so v predprodaji v trgovini Kmetijske zadruge. Igra se na pustno nedeljo ob pol 5. uri pop. in na pustni torek ob 8. uri zvečer ponovi.

Podružnica Jugosl. Matice v Ribnici ima svoj redni občni zbor dne 28. t. m. ob osmih zvečer v VI. razr. na dekliški šoli z običajnim dnevnim redom. — Odbor.

Prosveta.

pr **Slovenec — pianist Ciril Ličar** nastopi zopet na našem koncertnem odru kot član Tkalčičevega komornega tria v ponedeljek, dne 16. t. m. ob 8. uri zvečer v Filharmonični dvorani. Brez dvoma je Ciril Ličar eden najodličnejših slovenskih pianistov, kojega sloves sega tudi preko mej naše domovine. V Tkalčičevem triu igra klavirski part in je tudi stalni spremljevalec čelista Tkalčiča na njegovih umetniških turnejah. Trio igra v Ljubljani Saint-Saensove, Beethovnove in Dvořakove skladbe. — Vstopnice v Matični knjigarni.

pr **Glasba severnih narodov.** Pod tem naslovom se vrši V. muzikalno predavanje, ki je namenjeno mladini ljubljanskih šolskih zavodov in se vrši v nedeljo 15. t. m. ob 11. uri dopoldne v dvorani Filharmonične družbe pod vodstvom prof. Jeraja. Uvodno besedo o glasbi severnih narodov govori dvorni svetnik dr. Josip Mantuani, nato pa igra orkester razne orkestralne skladbe, med njimi tudi silno lepo in zanimivo Griegovo suito za godalni orkester v starem slogu. Godalni orkester šteje 27 članov ter je sestavljen iz članov opernega orkestra, orkestralnega društva Glasbene Matice in iz gojencev konservatorija. Stariše prosimo, da opozore svojo mladino na to izredno zanimivo predavanje.

pr **350 letnica lovanske universe.** Lovanjska univerza praznuje te dni 350 letnico svojega obstoja.

Narodno gledališče v Ljubljani.

DRAMA:

Začetek ob 8. uri zvečer.

Četrtek, 12. febr.: Zaprto. (Generalka.)
Petek, 13. febr.: »Rosmersholm«, premijera. Red F.
Sobota, 14. febr.: »Stričkove sanje«. Red C.
Nedelja, 15. febr. ob 3. uri pop. »Pepeluh«, mladinska predstava. Izven. — Ob 8. uri zvečer »Rosmersholm«. Izven.
Pondeljek, 16. febr.: »Magda«. Red B.

OPERA:

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Četrtek, 12. febr.: »Traviata«. Red B.
Petek, 13. febr.: Zaprto.
Sobota, 14. febr.: »Don Juan«. Red A.
Nedelja, 15. febr. ob 15. uri pop. Smrtna tarantula in karakteristični plesi. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

»Traviata« z gostom A. Darianom. Danes zvečer se poje v operi za red B Verdijeva »Traviata« s tenoristom Ado Darianom kot Alfredom. Ostale vloge so v običajni zasedbi. Opero dirigira kapelnik Neffat.

Narodno gledališče v Mariboru.

Četrtek, 12. februarja: »Mignon«. Ab. A.
Petek, 13. februarja: »Pri času«. Ab. B (kup.).

Prosvetna zveza.

V. Prosvetni večer se vrši v petek 13. februarja ob 8. uri zvečer v Ljudskem domu. Večer bo posvečen Bosni in Hercegovini. Predavatelj g. prof. Mazovec je večkrat prepotoval zeleno Bosno in je dober poznavatelj ondotnih razmer. Predavanje bodo pojasnjevale krasne, številne skioptične slike. Mesta, trgi in vasi, romantične doline in visoke planine, šege in običaji, vse bomo lahko videli na tem večeru Z Bosno je spojena tudi naša zgodovina tako po krvavih turških bojih, kakor tudi po onih iz leta 1878., ko so slovenski fantje razbijali Turkom glave in peli prvič pesem: Oj ta soldaški boben! Zato bo na tem večeru zadonela tudi ta narodna pesem poleg pesmice: Što čutiš Srbine tužni? Prav bosanski Srbi so bili poleg Hrvatov, ki so največ trpeli preganjanja, dokler niso vzšle Zarje Vidove. Upamo, da bo ta večer mnogoštevilno obiskan. Vstopnina je itak malenkostna: sedeži po 3 Din, stojišče 2 Din. Rezervirani sedeži se dobe v predprodaji v pisarni Prosvetne Zveze, Miklošičeva 7.

Po svetu.

sv **Omejitev militarizma na Švedskem.** Sedanja socialistična vlada pripravlja nov brambni zakon, glasom katerega se skrči švedska armada od 336 na 114 do 112 stotnij. Službena doba bo znašala pri pehoti 140 dni, pri topništvu in konjenici pa 200 dni. Celokupni stroški za armado bodo znašali približno 100 milijonov kron proti 180 milijonom leta 1914. Kakor kaže položaj, bo vladni zakonski načrt v parlamentu sprejet.

sv **Nov dijaški časopis v Pragi.** Češko revolucionarno dijaštvo prične te dni izdajati nov časopis »Avantgarda«. Sotrudniki so večjidel bivši pristaši neodvisnih socialistov.

sv **Najmanjša občina v Franciji.** Kakih 20 km od Pariza leži najmanjša francoska občina Le Tartre Gaudran. Znamenita je postala po Landrujevem procesu, čeprav šteje samo 11 prebivalcev. Te občane je treba pač blagrovati, ker jim ni treba plačevati nobenih občinskih davkov. Občina nima nobenega javnega poslopja in nobenega zdravnika. Vsi moški, pet po številu, so se udeležili svetovne vojne, bili na fronti in se srečno povrnili. Pač pa so bili trije ranjeni. Župan je zelo skromen, želi samo, da bi z vlado v miru živel. Niti za odlikovanje ne mara.

sv **Nov češki denar.** Umetniška komisija za odobritev načrta za novi češki denar po 5 kron je izbrala izmed 73 predloženih osnutkov načrt Ota Gutfeunda in mu prisodila prvo nagrado.

sv **Največji avtomobilni firmi Zedinjenih držav,** »Ford Motor Compagny« in »General Motors Corporation« sta izkazale v zadnji bilanci skupno aktivnega premoženja 161 milijonov, 612.412 dolarjev. Ford je na tem udeležen z več kot 33 milijoni. Obe družbi sta izdelali leta 1922 »malenkostnih« 63 odstotkov vseh v Zedinjenih državah izdelanih motornih voz. Takega nakopičenja kapitala v teku dveh desetletij zgodovina industrije ne pomni.

sv **Novo gledališče v Moskvi.** Začetkom januarja je bilo otvorjeno v Moskvi novo dramsko gledališče. Pri otvoritvi so igrali neko dramo, ki jo je spisal komisar za prosveto A. Lunačarskij. Za režiserja novega gledališča je pozvan znani ruski gledališki delavec K. Ekkert.

sv **Polet preko Afrike.** Angleško ministrstvo za zračno plovbo je dovolilo podporo za polet preko Afrike, katerega namen je, poiskati črto za redni zračni promet med severno in južno Afriko. Istočasno naj bi se na tem poletu preizkusil nov hidroplan. Letalci bi odpotovali junija preko Toulona, Malte, Krfa, Carigrada, Aten, Aleksandrije, Hartuma, dalje preko kolonije Kenja, Johannesburga, Pretorije do Kapstadta. — Ravno tako namerava dvoje francoskih letal napraviti poskusno vožnjo iz Pariza do Čadskega jezera v Afriki. Na to vožnjo na črti črez 15.000 km ne bodo letalci vzeli s seboj nobenega potnika. — Belgijski letalec Thieffry se napravlja na pot iz Belgije v Kongo.

sv **Zagonetka.** Neki 25 letni mladenič iz vasi v bližini Vircburga se je oženil s 45 letno vdovo, ki je imela iz prvega zakona 24 letno hčer. Njegov 50 letni oče se je poročil s to hčerjo, ki je tako postala njegova neprava mati. Mlada žena 50 letnega moža je torej tašča svoji lastni materi, ki je snaha njenega moža. Ako bo Bog obe te družini blagoslovil z otroci, bo nastala taka sorodniška zagonetka, da se ne bo noben advokat v njej spoznal.

Zanimivosti.

UGANKA.

Nek kolodvor v Sloveniji ima stranski tir, na katerem lahko stoji samo 20 vagonov. Ali je mogoče, da se srečata in vozita drug mimo drugega vlaka vsak s 30 vagoni?

Je mogoče, in sicer takole: Prvi vlak privozi na postajo in pusti na stranskem tiru 10 vagonov in se po glavnem tiru odpelje daleč nazaj. Nato privozi na postajo drug vlak, in zapelje tako daleč, da porine nazaj vozeč s stranskega tira 10 vagonov na nasprotno stran in jih pusti primerno daleč od postaje na progi Med tem časom zavozi drug vlak, ki ima sedaj samo dvajset vagonov na stranski tir in vlak s tridesetimi vagoni prosto vozi s postaje mimo njega. Sedaj je treba temu vlaku 10 vagonov priklopiti, kar je zelo lahko, in odpelje s postaje. Na ta način je mogoče to srečanje.

ARITMETIKA PRI ŽIVALIH.

Živali ne morejo razločevati števil kakor abstraktne reči, ampak kažejo nekako analogijo s psihologijo drobne dece ali z divjakom, ki stoji na najnižji stopnji človeške omike. V londonskem živalskem parku so imeli šimpanza, ki je znal šteti do 5. Če si mu rekel, naj ti da 1, 2, 3, 4 ali 5 stebel, je to storil in se le redkokdaj zmotil. V nekem premogovniku nista hotela konja premakniti vozička z mesta kakor hitro sta izvršila 34 voženj, ampak sta kar svojeglavo krenila proti hlevu. Podobno kakor konji se obnašajo tudi sloni in ni je stvari na svetu, ki bi jih prisilila k delu, kadar se z zvoncem naznani doba počitka. Sichtenberger pripoveduje o slavcu, ki je dobival po tri črve ter na to vselej odletel, ker je vedel, da je krmljenje končano. Živali znajo po neznatnih znakih razločevati dni v tednu. Boderog piše o psu nekega cerkvenika, ki je slednjo nedeljo iskal svojega gospodarja v cerkvi. Da bi to preprečil, je cerkvenik v nedeljo zaprl psa v sobo. Ali kužek si je znal pomagati ter je pobegnil v soboto z doma, da je užival v nedeljo svobodo. Neki pelikan je živel blizu ribiške koče ter se branil z odpadki rib. Kmalu je spoznal, da je nedelja dan miru in posta. Še na misel mu ni prišlo, da bi bil ob nedeljah stikal za ribjimi odpadki, ampak je mirno ostal na svojem mestu tik starega zidu.

SANJE IN ČAS.

N. Rapp, Rosenheim, je priobčil v neke[illegible] sledeč doživljaj, ki osvetljuje in potrju[illegible] dejstvo, da trajajo tudi najdaljše sanje le nekaj sekund. Pravi: Vročega poletnega d[illegible] sem se peljal z vozom po cesti, da preiščem, v kakem stanju da se nahaja. Strašna soparica je povzročala zaspanost. Dasi sem se branil, sem zaspal, ravno ko sem zaslišal biti prve udarce bližnje ure v zvoniku, ki je bila dvanajst — in sanjal sem dolge sanje: da so me radi nekega [illegible]ločina aretirali; v dolgi sodni razpravi da so me obsodili na hudo kazen. Zbudil sem se — ko so brneli od iste cerkvene ure ravno te zadnji udarci k meni.

Gospodarstvo.

g Izplačilo pokrajinskih dolgov bivše avstro-ogrske monarhije. Trgovska in obrtniška zbornica v Zagrebu javlja vsem interesentom, ki posedujejo obveznice avtonomnih dolgov Hrvatske vojvodine Kranjske in Dalmacije ter Bosne, da je glavno ravnateljstvo državnih dolgov v Belgradu objavilo, da se vprašanje reguliranja vseh teh avtonomnih dolgov vodi h koncu in se obveščajo vsi interesenti o tem, da ne pošilja omenjenemu ravnateljstvu niti drugim finančnim oblastem nikakih vlog. Poziv za izplačilo odnosnih kuponov in izžrebanih obveznic bo vsestransko objavljen.

g Odkod žalostno stanje voznega parka naših železnic. Belgrajski »Privredni pregled« poroča, da je glavni vzrok žalostnega stanja našega voznega parka v slabi kvaliteti olja in maziva, ki ga vporabljajo naše državne železnice. Tako slabega olja se nikjer ne uporablja. To je tako zlo, proti kateremu se ne da boriti. Posamezni dobavitelji so zadobili pri gl. železniškem ravnateljstvu monopol in tega ne sme nihče preprečiti. Ekonomski oddelek ni poskrbel za solidne dobavitelje, ampak je kupoval od špekulantov. — V dobro poučenih krogih se govori, da je to »Akcionarsko društvo za saobraćajne potrebe« (Afeb), ki je dobilo vse dobave in tako pripomoglo k dezolatnemu stanju našega voznega parka.

g Pristojbine za vidiranje svedočb o izvozu blaga. Generalni konzulat republike Poljske v Zagrebu javlja vsem interesentom, da znaša po naredbi ministrstva za zunanje posle v Varšavi pristojbina za vidiranje svedočb o izvozu blaga 1 odstotek iznosa vrednosti dotične pošiljke ali ne manj kakor 75 dinarjev in ne več kakor 750 dinarjev. Pristojbina za dopisovanje znaša 10 dinarjev.

g Trgovska pogodba z Avstrijo. Dunajska »Neue Freie Presse« poroča: Trgovska pogajanja med Avstrijo in Jugoslavijo, ki so bila prekinjena ob koncu meseca decembra lanskega leta, se bi po prvotnih dispozicijah imela nadaljevati v začetku meseca februarja t. l. Zaenkrat pa je gotovo, da bo pavza trajala dalje časa. Avstrijci so namreč mnenja, da se mora najpreje odločiti vprašanje nove jugoslovanske carinske tarife, predno se nadaljujejo pogajanja. Sedaj pa se je s političnimi dogodki v Jugoslaviji sprejetje nove carinske tarife po jugoslovanskem parlamentu zakasnilo in zaenkrat je negotovo, kdaj bo novi parlament prišel do tega, da se peča s predlogom carinske tarife. Čeprav bi parlament sprejel carinsko tarifo, je vendar važno poznati carinsko tarifo v končnoveljavni redakciji posebno, ker je tarifa, kakor znano, izdelana popolnoma v protekcionističnem smislu in bo vsaka poznejša izpremememba posamezno velike važnosti.

g Vojni in povojni dolgovi kraljevine SHS. Kakor posnemamo iz »Reference Service on International Affairs Bulletin« št. 4 z dne 26. decembra 1924, znaša naš vojni in povojni dolg vladi Severnoameriških Združenih držav 51,758.486 dolarjev, francoski vladi 1486 milijonov 581.250 francoskih frankov, angleški vladi 26,754.915 funtov šterlingov, Bleerovo posojilo iz leta 1922. (zapadlost 1962), ki je privatno, je dalo 15,250.000 dolarjev. Revija pravi, da je to vzeto iz »Report on the Economic and Industrial Conditions in the Serb-Croat-Slovene Kingdom« datirano april 1924.

g Lira. Iz Rima poročajo, da namerava italijanska vlada uveljaviti zakon o trgovanju z devizami. Tozadevno je vlada že stopila v zvezo s tremi italijanskimi emisijskimi bankami (Banco d' Italia, Banco di Napoli, Banco di Sicilia). Omenjene banke so izjavile, da so pripravljene dati za vzdigavanje tečaja lire iz svojih deviznih zalog potrebne zneske. Vlada se boji nadaljnjega padanja lire, kar je povzročila v veliki meri špekulacija pa tudi veliki porast deviznih potreb italijanskega gospodarstva. Tako n. pr. se je uvoz sladkorja v mesecu decembru 1924 napram mesecu novembru 1924 potrojil. V zadnjih dveh in pol mesecih je znašal uvoz sladkorja 420.000 ton napram 150.000 tonam v istem razdobju leta 1923.

g Ogrska in avstrijska krona. Ravnokar se vrše v Ženevi pogajanja o načinu, kako bi se dalo izenačiti tečaj avstrijske in ogrske krone. Med emisijskima bankama obeh držav je že prišlo do sporazuma, katerega mora sankcionirati še Društvo narodov Osnutek te pogodbe računa z uvedbo predvojnih gospodarskih odnošajev med Ogrsko in Avstrijo, ki bosta smatrali valuti kot polnovredno plačilno sredstvo.

g Ogrska zunanja trgovina. V teku lanskega leta je Ogrska uvozila blaga v vrednosti 703 milijonov zlatih kron napram 423 milijonov v letu 1923. Izvoz je znašal lani 375 milijonov zlatih kron, v letu 1923. 338 milijonov zlatih kron. Pasivnost bilance ogrske zunanje trgovine, ki je bila v letu 1923. 85 milijonov zlatih kron, je narasla lani na 128 milijonov zlatih kron. Največ se je uvažalo bombažnih tkanin (za 99 milijonov), lesa (2,424.000 ton za 71 milijonov), volnenih tkanin (za 63 milijonov) ter premoga (1,134.000 ton v vrednosti 49 milijonov zlatih kron) itd. Glavni izvozni predmeti pa so bili sledeči: moka (101 milijon), živina (55 milijonov), pšenica (48 milijonov), sladkor (44 milijonov) in rž (33 milijonov zlatih kron).

g Delniške družbe v Rusiji. Kakor poročajo »Izvestja«, uradni list ruske vlade, je bilo v Rusiji na koncu leta 1922. 21 delniških družb; leta 1923. je bilo ustanovljenih 66 in leta 1924. pa 42 delniških družb. Dne 1. januarja t. l. so imele te družbe kapital 121 milijonov zlatih rubljev. Poleg teh je obstojalo 28 državnih, 30 mešanih in 27 privatnih registriranih delniških družb s kapitalom 120 milijonov zlatih rubljev in 17 registriranih bank v formi delniških družb s kapitalom 81 milijonov zlatih rubljev.

g VIII. Dunajski mednarodni vzorčni sejem (pomladanski sejem od 8.—14. marca 1925) obeta radi števila in kakovosti prijav, ki so dospele iz številnih tujih držav, sijajen potek. Pripravljajo se posebne prireditve: mednarodni knjižni sejem v sejmski palači, razstava hranil in užitnin; prvič na Dunaju velika razstava motornih koles, ki jo priredi »Zveza avstr. motociklistov«, na kateri bodo zastopane prve avstrijske, nemške, francoske, angleške in amerikanske tvornice. Dunajski pomladanski sejem ne bo le, kakor vselej, nudil sijajno revijo avstrijskega proizvajanja luksuznega blaga in svetovnoznane dunajske mode; na tehničnem sejmu bodo razstavljeni tudi najnovejši proizvodi strojne industrije elektrotehnike (radio) in celokupne gradbene stroke. Avstrijske zvezne železnice so za brzovlake, D-vlake in osebne vlake znatno znižale cene, enako tudi nekatere parobrodne družbe. Obiskovalcem velesejma zadostuje mesto posebnega viza znamka za vizum, ki jo dobe pri vsakem častnem zastopstvu ali informacijskem uradu velesejma za ceno a. K 15.000 (0.25 dolarjev) in katero enostavno prilepijo v svoj potni list. Ker pripravlja uprava za čas velesejma nebroj umetniških in športnih prireditev, izletov in družabnih potovanj v divno okolico Dunaja, je tudi letos pričakovati ogromne udeležbe kupcev iz vseh dežel.

Borze.

Dne 11. februarja 1925.

DENAR.

Zagreb. Italija 2.5110—2.5410 (2.5125—2.5425), London 291.50—294.50 (290.75—293.75), Newyork 60.50—61.50 (60.65—61.65), Pariz (3.28—3.33), Praga 1.7950—1.8250(1.7950—1.8250), Dunaj 0.085150—0.087150 (0.085150—0.087150), Curih 11.75—11.85 (11.73—11.83). Promet minimalen, tendenca slaba.

Curih. Belgrad 8.50 (8.4750), Pešta 0.0272 (0.0072), Berlin 1.2340 (1.2350), Italija 21.47 (21.45), London 24.7750 (24.81), Newyork 518.70 (518.50), Pariz 27.78 (27.80), Praga 15.3125 (15.30), Dunaj 0.0073 (0.0073), Bukarešt 2.6450 (2.6750), Sofija 3.7750 (3.7750).

Dunaj. Devize: Belgrad 1163, Kodanj 12.580, London 339.500, Milan 29.34, Newyork 70.930, Pariz 38.04, Varšava 13.600. — Valute: dolarji 70.460, angl. funt 337.700, francoski frank 37.95, lira 29.20, dinar 1157, čsl. krona 2082.

Praga. Devize: Lira 140.50, Zagreb 56. Pariz 182.50. London 161.80, Newyork 33.80.

Newyork, 10. febr. Belgrad 164, London 477, Pariz 536, Rim 414.75, Curih 19.28.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7% investicijsko posojilo iz leta 1921 65 (blago), 4½% Kranjsko deželno melioracijsko posojilo iz leta 1911 22—22 (zaklj. 22), 2½% drž. renta za vojno škodo 130—133, Celjska posojilnica d. d., Celje 209—213, Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 235 (denar), Merkantilna banka, Kočevje 115—116 (zaklj. 115), Prva hrvatska štedionica, Zagreb 894—900, Slavenska banka, Zagreb 75 (blago), Strojne tovarne in livarne, Ljubljana 147 (blago), Trbovelj. prem. družba 405—405 (zaklj. 405), Združene papirnice, Vevče 100 (denar), Stavbna družba, Ljubljana 280—290.

Zagreb. Hrvatska Eskomptna banka, Zagreb 109—110, Hrv. slav. zem. hip. banka, Zagreb 59.50—60.50, Jugoslavenska banka, Zagreb 102—105, Ljubljanska Kreditna banka, tu 245, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 74—75, Dioničko društvo za eksploataciju drva, Zagreb 58, Hrv. slav. d. d. za ind. sećera, Osijek 750, Guttman 620, Slavonija 56.50—58, Trboveljska prem. družba, tu 405, 7% drž. inv. posojilo 64.50, Vojna odškodnina 136.50.

Dunaj. Alpine 424.000, Greinitz 139.000, Kranjska industrijska družba 730.000, Trboveljska družba 466.000, Hrvatska Eskomptna banka 124.000, Leykam 150.000, Hrv. slav. dež. hip. banka 68.000, Guttman 675.000, Mundus 885.000, Slavex 200.000, Slavonija 74.000.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Deske, 20, 25, 30 mm, monte, fco meja 560 (blago). Trami 3-3, 3-4, 4-4, 4-5, 5-6, 5-7, 6-8, fco meja 350—375 (blago). Remeljni, 70-80, 35-70, fco meja 570 (blago). Frizi od 4—9, od 25—60, I. in II. vrsta, fco meja 1340—1360. Bukova drva, 1 m dolž., napolsuha, fco nakladalna postaja 2 vagona 19—20 (zaklj. 19). Okroglice, 1 m dolž., fco nakladalna postaja 1 vag. 17—18 (zaklj. 17). Žito in poljski pridelki: Pšenica domača, fco Ljubljana 460—490. Otrobi fini pšenični, jutaste vreče, b-n, fco vagon Ljubljana 240 (blago). Otrobi pšenični, fini, pol-juta vreče, pol-papirn. vreče, fco Postojna trz. 250 (blago). Koruza nova, februar, par. Ruma 215 (zaklj.). Koruza nova, februar, fco Postojna trz. 5 vag. 270.50—270.50 (zaklj. 270.50). Koruza nova, dobavitev marec, fco Postojna trz. 290 (blago). Koruza nova, dobavitev april, fco Postojna trz. 295 (blago). Koruza nova, def., umetno suš., loco Ljubljana 250 (blago). Cinkvantin, prompten, fco Postojna trz. 340 (blago). Rž, par. Ljubljana 490 (blago). Oves srbski, par. Ljubljana 340 (blago). Oves bački, rešetan, fco Ljubljana 360 (blago). Proso prekmursko, fco Dolnja Lendava 300 (blago). Krompir beli, semenski, fco gor. post. 156 (blago). Krompir rudečkasti, semenski, fco štaj. post. 185 (blago). — Stročnice, sadje: Fižol koks, Ia, štaj., b-n, fco vagon Postojna trz. 525 (blago). Fižol ribničan, čist., b-n, fco Postojna trz. 340 (denar). Fižol mandalon, b-n, fco Postojna trz. 465 (blago).

Newyork, 10. febr. Pšenica 205, Koruza 136.

Chicago, 10. febr. Pšenica za maj 184, za julij 157⅜, za september 145; koruza za maj 130, za julij 131, za september 131.50.

Turistika in sport.

Planinski vestnik, št. 2., ima sledečo vsebino: † Dr. Klement Jug: Plezalne ture v Kamniških — Savinjskih alpah. — Janko Mlakar: Hochalmspitze. — Ivan Kogovšek: Še nekaj imenoslovja. — I. M.: Vuzenica in legenda o cerkvici sv. Marije na Kamnu. — Kotiček: Vsi Sveti pod triglavsko severno steno. — Obzor: B. Gusič: Medvedenica (planinski vodič). — R. Badjura — ter številne društvene vesti, med njimi točen pregled poseta planinskih koč osr. odbora S. P. D. v letu 1924. — Številki sta priloženi lepi sliki koča na Korošici — Dedec — (Janko škrlep) in Planica z Jalovcem — (Ivan Tavčar).

TEŽKOATLETSKI REKORDI.

La Fédération internationale haltérophile (mednarodna težkoatletska zveza) je priobčila seznam svetovnih amaterski hrekordov, zaključen z 31. decembrom 1924. Zapisali smo v oklepajih tudi tiste rekorde, ki jih mednarodna zveza ni priznala, iz tega ali onega vzroka, ki so pa boljši kot priznani. Omenimo tudi, da pri enoročnem sunku zmeraj zahtevajo dvig do prsi z eno roko, pri dvoročnem pa prost dvig, torej brez počivanja ob pasu. Sicer bi bili rekordi dosti višji, pri enoročnem sunku na primer 121 kg (Lurich), pri dvoročnem 185.6 kg (Svobodo). Tudi mora biti tezno dviganje od prsi naprej popolnoma čisto, brez upogibanja hrbta ali kolen; sicer je svetovni rekord 160 kg dvakrat (Svoboda). In tako dalje. Rigoulot je imenovan pri sunku dvakrat; to pa zato, ker je bil pri 141 kg v drugi kategoriji kakor pa takrat, ko je sunil 152.5 kg. Tako vidimo tudi Neulanda in druge po večkrat. Peresna teža gre do 60 kg, lahka do 67.5 kg, lahka srednja do 75, težka srednja do 82.5, težka nad 82.5 kg. Stopnjevanje torej po 7.5 kg.

Enoročni potег levo. Peresna teža: Perone, Švica, 65 kg (Stadler, Avstrija, 72.5 kg).

Lahka teža: Jaquemond, Švica, 72.5 kg.

Lahka srednja teža: Vandeputte, Francija, 77.5 kg (Bock, Nemčija, 80 kg).

Težka srednja teža: Hall, Estonska, 80 kg (Hüneuberger, Švica, 85 kg).

Ljubezen in zlato.

13

Angleški spisal Jack London, prevel J. M.

Možaka in psi so hiteli naprej. Daylight in Kama sta obadva bila divjaka glede svojega želodca. Zavživala sta hrano lahko povsem neredno, tako glede časa kakor glede količine; včasih sta se nabasala, včasih pa sta zopet prehodila dolgo pot, ne da bi sploh kaj vžila. Kar se tiče psov, so jedli samo enkrat na dan in še tedaj so redkokdaj dobili več kot en funt posušenih rib. Bili so neznansko lačni, obenem pa v sijajnem stanju. Kakor pri volkovih je bil tudi pri njih hranilni proces strogo ekonomičen in popoln. Nič se ni trošilo, sleherni najmanjši del onega, kar so povžili, se je izpremenil v energijo. In Kama in Daylight sta jim bila povsem slična. Oba sta izvirala od prednikov, ki so bili žilavi, trdni, vztrajni, in tako sta bila tudi onadva žilava in vztrajna. Mrvica hrane jima je dajala orjaško energijo. Nič se ni potratilo. Človek mehkobne civilizacije, ki mora sedeti za mizo, bi postal mršav in bolan ob hrani, ki je dajala Daylightu in Kami največjo fizično zmožnost. Onadva sta vedela, kar človek za mizo nikdar ne ve, kaj se pravi biti lačen ves čas, tako da sta lahko vsaki čas jedla. Imela sta tek vedno in velik, tako da sta hlastno požirala, karkoli sta vživala.

Ob treh popoldne se je dolgi mrak strnil v noč. Prikazale so se zvezde, jako blizu in svetle, in pri njihovi svetlobi so psi in možaka še vedno hiteli naprej. Bili so neumorni. In to ni bil rekordni tek enega samega dne, marveč prvi od šestdesetih takih dni. Akoprav je Daylight prebil noč brez spanja, noč plesa in pijače, je bilo to po vsej priliki brez učinka nanj. Dvoje je pojasnjevalo to: prvič, njegova neznanska življenska sila, zatem pa dejstvo, da so bile take noči pri njem redke. Človeku za mizo, da povzamemo zopet primero, bi škodelica kave pred nočnim počitkom bolj škodovala glede fizične zmožnosti, kakor je mogla Daylightu škodovati cela dolga noč močne pijače in razburjenja.

Daylight je potoval brez ure in je takorekoč čutil potek časa ter ga nasplošno precenjal. Ko se mu je zdelo, da mora biti ura šest, se je jel ozirati po prostoru za taborenje. Ob nekem ovinku je pot držala preko reke. Ker ni našel primernega prostora, so šli po nasprotni strani še miljo daleč. Sredi pota pa so naleteli na razrito ledišče, ki jim je povzročilo uro napornega dela, da so prišli čezenj. Navsezadnje je Daylight uzrl, kar je iskal, mrtvo, suho drevo tik ob bregu. Zapeljali so sani s pota na najdeno mesto. Kama je zadovoljno zagodrnjal in pričelo se je delo za ureditev taborišča.

Razdelitev dela je bila izborna. Vsakdo je vedel, kaj ima storiti. Daylight je s sekiro posekal suho hojo, Kama pa je s krpljo in drugo sekiro odgrebel dva čevlja debeli sneg iznad rečnega ledu ter nasekal ledu za kuho. S koščekom suhe brezove skorje sta zanetila ogenj; Daylight se je lotil kuhanja, Indijanec pa je razkladal sani ter krmil pse z njihovim deležem posušenih rib. Vreče z živežem je obesil visoko na drevje, tako da psi niso mogli do njih. Zatem je posekal mlado jelko in odstranil veje. V bližini ognja je poteptal mehki sneg in pokril prostor z vejami. Na taka tla je vrgel svoje in Daylightove vreče z suhimi nogavicami in perilom, pa spalno opravo. Kama je imel dve spalni obleki iz zajčje kože, Daylight pa samo eno.

Delala sta vztrajno dalje, ne da bi govorila, ne da bi izgubljala čas. Vsak je storil, kar je bilo potrebno, nikomur ni prišlo na misel, da bi drugemu prepustil tudi najmanjše delo, ki je njemu prišlo pod roke. Ko je tako n. pr. Kama opazil, da je treba še ledu, je šel ponj, in ko je medtem eden psov prevrnil krpljo, jo je Daylight na mah zopet zapičil pokonci v sneg. Medtem ko se je kuhala kava, cvrl špeh in mešale omlete, je Daylight našel časa, da pristavi velik lonec fižola. Ko se je Kama vrnil, je sedel na rob jelovih vej in čakajoč popravljal pasjo opremo.

»Tale Skookum in Booga, mislim, se bosta še pošteno stepla,« je dejal Kama, ko sta sedla k večerji.

»Pazi malo nanje,« se je glasil Daylightov odgovor.

To je bil ves njun razgovor med jedjo. Čez nekaj časa se je oglasil Kama, ki je s pridušeno kletvico planil z ogorkom v roki pokonci in z njegovo pomočjo razgnal metež borečih se psov. Daylight je med jedjo vlagal kosce ledu v kositerni lonec, kjer so se stajali. Ko je bilt večerja pri kraju, je Kama iznova naložil kuriva na ogenj, nasekal drva za drugo jutro, pa se vrnil k postelji iz jelovih vej in popravljanju pasje oprave. Daylight je rezal obilne kose špeha in jih metal v lonec vrečega fižola. Mokasini obeh so bili mokri in to navzlic silnemu mrazu. Ko jima ni bilo nič več treba zapustiti zelenice jelovih vej, sta sezula mokasine ter jih obesila na kratke palice, da se posuše pri ognju, obračajoč jih od časa do časa. Ko je bil fižol naposled skuhan, je Daylight stresel en del v nekak žakelj iz žakljevine za moko, ki je meril poldrugi čevelj v dolžino in tri palce v širino. Potem je položil žakelj na sneg, da zmrzne, ostanek fižola pa je pustil za zajutrek.

Tako je minula deveta ura in bila sta gotova za počitek. Prepiranje in prerivanje med psi je že davno poleglo in utrujene živali so ležale v snegu, noge in gobec skupaj, pokrite s košatim repom. Kama je razgrnil spalno kožuhovino in si prižgal pipo. Daylight si je naredil cigareto s pomočjo rujavega papirja, nato pa se je vršil drugi razgovor tega večera.

»Mislim, da smo naredili blizu šestdeset milj,« je dejal Daylight.

»Hm, mislim tudi,« je odvrnil Kama.

Zavila sta se v spalno opravo ter oblekla volnen jopič mesto parke[1], ki sta jo nosila ves dan. Kmalu, malodane kakor bi trenil, sta zatisnila oči in zaspala. Zvezde so migljale in plesale po zmrzlem zraku in po nebu so utripali barvasti prameni severnega sija liki veliki žarometi.

[1] Parka: lahka, haljasta obleka s kapuco, narejeno iz žakljevine.

(Dalje sledi.)

Vsak bodi agitator za svoj »SLOVENEC«!

Težka teža: Hüneuberger, Švica, 87.5 kg (Gäßler, Nemčija, 90 kg).

Enoročni poteg desno. Peresna teža: Pengers, Kanada, 63 kg (Stadler, Avstrija 73.8 kilogramov).

Lahka teža: Neuland, Estonska, 75 kg (Reinfrank, Nemčija 75.5 kg).

Lahka srednja teža: Neuland, Estonska, 82.5 kg.

Težka srednja teža: Cadine, Francija, 90 kg.

Težka teža: Rigoulot, Francija, 96.6 kg (Rondi, Nemčija, 99.75 kg).

Enoročni sunek levo. Peresna teža: Maes, Belgija, 75 kg.

Lahka teža: Jaquemond, Švica, 90 kg.

Lahka srednja teža: Neuland, Estonska, 92.5 kg.

Težka srednja teža: Rigoulot, Francija, 92.5 (Hüneuberger, Švica, 95 kg).

Težka teža: Gäßler, Nemčija, 101 kg (Gäßler, Nemčija, 106 kg).

Enoročni sunek desno. Peresna teža: Rosinek, Avstrija, 89.5 kg.

Lahka teža: Bichsel, Švica, 95 kg (Bichsel, 96 kg).

Lahka srednja teža: Bichsel, Švica, 95 kg (Blaser, Švica, 97.5 kg).

Težka srednja teža: Hüneuberger, Švica, 107.5 kg.

Težka teža: Vasseur, Francija, 104 kg (Gäßler, Nemčija, 110 kg).

Dvoročni poteg. Peresna teža: Martin, Francija, 86.5 kg.

Lahka teža: Neuland, Estonska, 97.5 kg.

Lahka srednja teža: Neuland, Estonska, 100 kg (Zirner, Nemčija, 100 kg).

Težka srednja teža: Cadine, Francija, 108 kg.

Težka teža: Rigoulot, Francija, 116 kg (Rigoulot, 120 kg).

Dvoročno tezno dviganje. Peresna teža: H. Graf, Švica, 90 kg.

Lahka teža: Normaegi, Estonska, 91 kg (Wölpert, Nemčija, 92.5 kg).

Lahka srednja teža: Galimberti, Italija, 97.5 kg.

Težka srednja teža: dr. Schaerrer, Švica, 100 kg.

Težka teža: Bottino, Italija, 116 kg (Svoboda, Avstrija, 121.5 kg).

Dvoročni sunek. Peresna teža: Graf, Švica, 107.5 kg (Stadler, Avstrija, 115.1 kg).

Lahka teža: De Haes, Belgija, 122 kg (Reinfrank, Nemčija, 123 kg).

Lahka srednja teža: Kikkas, Estonska 127.5 kg (Neuland, Estonska, 130 kg).

Težka srednja teža: Rigoulot, Francija, 141 kg.

Težka teža: Rigoulot, Francija, 152.5 kg (Gäßler, Nemčija, 157.5 kg).

Brali smo tudi že druge številke. Pa ker bodo navedeni rekordi ostali merodajni, je najbolje, če velja za nas priobčeni seznam. Kdor se zanima za težkoatletsko panogo sporta naj si ta seznam iz »Slovenca« izreže in prilepi zraven kos papirja. Sledili bomo sportni literaturi in vsako stvar v »Sportnem tednu« omenili; to naj si sportniki zapišejo zraven na prilepljeni listek, pa bodo imeli zmeraj ves zapisnik težkoatletskih rekordov in ne bo treba brez uspeha listati in iskati drugod.

Poizvedovanja.

Lovski enoletni brak, bel, z rumenimi progami se je izgubil. — Oglas: Župnišče, Žalna.

Strojne tovarne in livarne d. d.
v Ljubljani.

Zvonarna ustanovljena leta 1867.

Ta najstarejša in največja, po vsej naši kraljevini ter še preko njenih mej najbolje vpeljana in najtopleje priporočana zvonarna, ki je bila odlikovana v največjih svetovnih mestih, kakor v Parizu, na Dunaju, v Trstu itd., prejema dan na dan najlaskavejše zahvale za svoje priznano prvovrstne bronaste zvonove.

Izmed stotin in stotin priznanic priobčuje se na tem mestu ena zadnjih:

»Karlovac, 2. febr. 1925.

Zvono, koje ste ovdje postavili u težini od 1247 kg, glas D, na 20. XII. 1924, vrlo nas zadovoljava. Narod je jako zadovoljan, pa je samo svih jedna želja, da čim prije dobijemo i drugo zvono.

Svakom sam preporučio Vašu firmu, pa ću to činiti i u buduće.

Vaša firma u svakom pogledu to i zaslužuje.

Uz izraz odličnog poštovanja jesam

P. Jurij Blucetić I, r.,
gvardijan i župnik.«

Zvon je kolavdiral č. g. svetnik P. Hugolin Sattner.

Zvonovi te zvonarne imajo pri relativne najnižjih težah najmočnejše in najkrasnejše glasove, kar je pri naročilih največjega pomena. Vsled priznane solidnosti in kulance prejema tudi največ naročil.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Normalna barometerska višina 736 mm.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Temperatura v C	Relativna diferenca v C	Nebo, vetrov	Padavine v mm
10./2. 21 h	748·1	6·4	0·7	jasno z.	0·0
11./2. 7 h	741·9	4·5	0·6	obl. —	
11./2. 14 h	741·5	12·3	0·9	d. obl. z.	

MAJER in OSKRBNIK

40 letni samec — nastopim službo takoj. Ponudbe na upravništvo »Slovenca« pod šifro: »Oskrbnik« štev. 809.

KMETSKA DEKLA

za molžo in druga dela se takoj sprejme. Oglasiti se je v restavraciji na glavnem kolodvoru v Ljubljani. 822

UČENKA

za trgovino z mešanim blagom se sprejme. - Naslov v upravi lista pod štev. 810.

Trgovski UČENEC

se sprejme takoj v večjo trgovino z mešanim blagom na deželi. Pogoji: dober računar, vešč slovenskega in nemškega jezika. Nadaljne pogoje se izve pri Fr. Prijatlju, Tržišče, Dolenjsko.

Več učenk

ki se hočejo zase v kratkem času priučiti šivanja perila in oblek, more takoj vstopiti. — Blago (delo) more učenka prinesti seboj. Za dobro in naglo izučbo se bo skrbelo. - Učnina mesečno 100 Din. Naslov pri upravi lista pod številko 825.

Sprejme se takoj pridno,
POŠTENO DEKLE

z dežele, katera ima veselje do kuhnije, pri Lud. Krautstorfer, trgovina z mešanim blagom, Loče p. Poljčanah.

Kot SOSTANOVALEC

se sprejme soliden gospod (akademik). Poizve se pri upravi lista pod štev. 832.

ZASTOPNIKE in POTNIKE išče

za celo Jugoslavijo kemični zavod v Ljubljani. Nudi 25 odstotkov provizije od prodajne cene. — Ponudbe na upravo pod »Provizija« 839.

PEKOVSKI pomočnik,

srednje starosti, IŠČE primerne službe kot »predpečnik« ali mešalec na deželo. Sem zanesljiv in priden. — Ponudbe na upravo pod 836

Sprejme se takoj

ženska oseba

ki zna lepo likati in šivati perilo. - Pralnica ŠIMENC, Kolodvorska ulica štev. 8 v Ljubljani. 851

Pridna, 16-letna DEKLICA bi se rada

IZUČILA v TRGOVINI

Ponudbe na upravo lista pod šifro »MARLJIVA« št. 852.

GOZDAR-LOVEC

IŠČE SLUŽBE, star 34 let, oženjen, z večletno prakso, z drž. gozdnim in lovskim izpitom ter službenimi izpričevali. Nastop lahko takoj ali pozneje. — Ponudbe na upravo lista pod štev. 787.

Tovarna ANT. ŠINKOVEC d. d. Grosuplje — sprejme

KLJUČAVNIČARJA-ŠOFERJA.

Reflektantje, ki se lahko izkažejo z dobrimi spričevali iz teh obeh strok, naj se pridejo predstavit.

Prvovrstno **ŠTEPARICO** sprejmem takoj. Plača dobra. JOŠKO STEINMANN, Poljanska cesta 13. 789

Učenec za trgovino z meš. blagom na deželi se takoj sprejme. Pogoji: zdrav, krepak in najmanj 1 razred srednje šole. Prednost imajo tudi nemščine zmožni. — Ponudbe na upravo pod »Učenec 684«.

Kmečko POSESTVO

okrog 50 oralov, z lepimi poslopji, vse v ravnini, malo od Kranja, se ceno proda skupno ali posamezno. — Trije kmečki podi, dva večja, en manjši, takoj ceno naprodaj. — Naprodaj tudi 2 gostilniški poslopji na Gorenjskem, eno v večjem industrij. kraju, drugo blizu železn. postaje, dalje trgov. stelaže, pulti in godbeni avtomat. — Več se poizve pri L. REBOLJ — KRANJ.

Polenovka
NAMOČENA
Fran Kham
Ljubljana.

Prodamo motor

18 KS za surovo olje, dinamo z voltmetrom, stružnico za železo, vrtalni stroj, vse za pogon, manjšo spindelpresse in ključavničarsko orodje. Ogleda se od 9—11 in 2—4 Cesta na Rožnik 29.

SREBRNE KRONE

se kupijo. — Ponudbe pod: »Srebrni novac« na upravo.

Čuj, kupec posestva!

Naprodaj je na najlepši legi POSESTVO 8 oral z velikim gospodar. poslopjem, zidano in obokano, njive, travnik, gozd, vinograd, vse doma pri okr. cesti, pet minut od trga, za 70.000 Din. ANTON KIDRIČ, p. Makole pri Poljčanah. 808

ZAMENJA SE

lepo stanovanje 2 sob in pritiklin za enako ali manjše. Naslov v upravništvu »Slovenca« pod številko 831

FAKTURE

inkasira, opomine izvršuje in terjatve vnovčuje s cediranjem: »GOSPODARSKA PISARNA«, družba z o. z., Ljubljana, Wolfova ulica 1. II. nadstropje. 829

STANOVANJE

obstoječe iz 4 sob, kuhinje, kopalne sobe in z drugimi pritiklinami se ODDA za mesec MAREC v novozgrajeni palači Vzajemne posojilnice na Miklošičevi cesti štev. 7. — Natančne podatke se dobi pri ravnateljstvu Vzajemne posojilnice. 853

HIŠO malo, z vrtom ali malo posestvo kupim. — Ponudbe in ceno naj se pošlje na upravništvo lista pod »HIŠA« štev. 820.

Urarji!

Zaradi smrti se odda v najem lepo urejena delavnica na Bledu. Potočni: Angela.

HIŠA

z vpeljano STROJNO-KLJUČAVNIČARSKO delavnico in takoj prostim stanovanjem v industrijskem kraju

NAPRODAJ!

Ponudbe na upravo lista pod »Ugodni pogoji« št. 823.

POSESTVO

z gospodar. poslopjem, četrt ure od Litije, ob glav. cesti, naprodaj. — Redi se lahko 8—10 glav živine. Več se izve pri fotografu g. Rožonu v Litiji. 834

PRODAM

dve postelji, dva spodnja in 2 zgornja modroca, salonsko zofo, 3 škatlje za prodajo slaščič iz stekla in žensko kolo. — Osojna pot 3/III.

Trgovina dobro vpeljana, v zelo prometnem kraju, s špecerijskim in kolonijalnim blagom, deželnimi pridelki ter mlinskimi izdelki, žganjem itd. SE ODDA V NAJEM zaradi selitve solidnemu, izvežbanemu trgovcu pod ugodnimi pogoji. — Kraj večje mesto na Gorenjskem, stanovanje in skladišče v hiši. — Prevzeti je celo zalogo po dnevnih cenah, proti takojšnjemu plačilu Zaloge je za okrog 150 do 200.000 Din. — Po ponudbe je pisati na upravo tega lista pod šifro »SOLIDEN TRGOVEC«.

Industrijska, obrtniška in trgovska podjetja, ki nudijo popolno varstvo z vknjižbo in z zastavo zalog blaga,
IŠČEJO
posojila ozir. družabnike ali kupce.

Ponudbe sprejema in pojasnila daje Gospodarska pisarna, družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ul. 1/II.

Delikatesno trgovino dobro vpeljano, v zelo promet. kraju, z zalogo, oddam v najem strokovnjaku, solidnemu in vestnemu, pod ugodnimi pogoji. - Stanovanje, skladišče in klet v hiši. Prevzeti je zalogo po dnevnih cenah proti takojšnjemu plačilu. Zaloge je za okrog 80.000 Din. Kraj večje mesto na Gorenjskem. — Po ponudbo je pisati na upravo »Slovenca« pod šifro: »Delikatesni trgovec«.

!? Obiščite ?!

8. dunajski mednarodni semenj

(POMLADNI SEMENJ)

8. do 14. marca 1925.

MEDNARODNA IZLOŽBA VZORCEV izdelkov industrije in obrta.

Brezkonkurenčne cene!

125.000 posetnikov, med temi 25.000 inozemskih kupcev iz 70 držav.

Znatno znižane vozne cene na avstrijskih železnicah. — Za prestop meje se kupi samo potna vizum-znamka za aK 15.000.— (0.25 dolarja).

Pojasnila daje

»WIENER-MESSE« A. G. — WIEN VII., kakor tudi častna zastopstva v Ljubljani: Avstrijski konzulat, Turjaški trg 4; Zveza za ptujski promet za Slovenijo; »Putnik«, potovalna in prometna pisarna, Aleksandrova cesta 8. Josip Zidar, Dunajska cesta 31.

HALO! PODALJŠANO!

RAZPIS NAGRADE.

Ker hočemo našo kremo za čevlje, znamka »Lebin«, obširno vpeljati in vsakogar prepričati o izvrstni kvaliteti, smo razpisali natečaj z naslednjimi nagradami:

1. nagrada 5000 Din v gotovini. — 2. nagrada 40 duc. kreme »Lebin«. — 3. nagrada 20 duc. kreme »Lebin«. — 4. nagrada 10 duc. kreme »Lebin« in po 12 nagrad ¼ kg kreme »Lebin«.

5000 Din kot prva nagrada samo tedaj, ako se oglasi najmanj 10.000 tekmovalcev, sicer ostane, kot je bilo prvotno naznanjeno, kot prva nagrada 1000 Din.

POGOJI: Vsak tekmovalec mora: 1. rešiti uganko; 2. poslati v pismu svoj natančni naslov ter priložiti 10 Din. — Vsak tekmovalec dobi po pošti 1 škatlo kreme »Lebin«, četudi ni uganke pravilno rešil. Na vsakem ovitku bo označena številka dotičnega tekmovalca. — Žrebalo se bo dne 15. marca ter pride za prvo nagrado brzojavno obvestilo, za vse druge pa pismeno.

Uganka: van, Ba, ber, E, Ljub, vem, No, lja, va, I, nat, na.

Iz teh zlogov naj se sestavijo naslednje besede: 1. mesto na Kranjskem; 2. prva ženska na svetu; 3. kje se največ žita v Jugoslaviji pridela; 4. ime moškega spola; 5. mesec v letu.

Izid žrebanja se objavi dne 23. marca v »Slovencu«, »Marburg. Zeitung«, »Jutarnem listu« in »Politiki«.

Kem. tvornica »LEBIN«, Hoče pri Mariboru.

✝

Potrtim srcem v najglobljі tugi javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresljivo vest, da je naš preljubljeni soprog, nadvse skrbni in dobri oče oziroma stari oče in stric, gospod

Jožef Ausec

vrvar in posestnik

danes dopoldne ob pol 12. uri po kratki mukepolni bolezni v 57. letu starosti, previden s tolažili svete vere blagoslovljeno preminul.

Pogreb preblagega pokojnika bo v četrtek ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Svete maše se bodo darovale v več cerkvah.

Bodi mu ohranjen blag spomin. — Prosi se tihega sožalja.

Novo mesto, dne 10. februarja 1925.

Žalujoča rodbina AUSEC in ostali sorodniki.

Ugledno prvovrstno podjetje v Ljubljani, ki je v polnem obratu ter ima lepo bodočnost

išče za dobo 1 do 3 let 300 do 500.000 Din

posojila.

Podjetje je neobremenjeno ter znaša realna vrednost 1,000.000 dinarjev. Za varnost posojila nudi poleg obremenitve tudi še dobro poroštvo. — Ponudbe z navedbo zneska, načina in dobe amortizacije ter zahtevane obrestne mere je poslati pod »Sigurna naložitev denarja« na GOSPODARSKO PISARNO, družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica štev. 1, II. nadstr.

✝

Potrti neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem srce pretresujočo vest, da je naša srčno ljubljena, predobra, zlata mama, stara mamica in tašča, gospa

Marija Repič, roj. Bizovičar

posestnica

dne 10. februarja ob 10. zvečer po kratki, zelo mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, zatisnila za vedno svoje trudne oči. — Pogreb predrage pokojne bo v četrtek, dne 12. februarja ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Kolezijska ulica 18, na pokopališče pri Sv. Križu, kjer se položi v rodbinski grob k večnemu počitku.

Slovesna zadušnica za pokojno bo dne 13. februarja ob 8. uri zjutraj v trnovski župni cerkvi. — Blago pokojnico priporočamo v blag spomin in molitev.

Ljubljana - Nové Strašeci, 11. lebruarja 1925.

Fanči Šlechta roj. Repič, hčerka. — Mirko, Tanja, vnučka. — Franc Repič, sod. mojster in posestnik, sin.

M. U. dr. Alojz Šlechta, zet. — Alica Repič roj. Zupančič, snaha.

Izdaja konzorcij »Slovenca«. Odgovorni urednik: Viktor Cenčič v Ljubljani. Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.